DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
June 14, 1995

THE LITHUANIAN WORLD–WIDE DAILY

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500
TELEFAKSAS (312) 585-8284

Vol. LXXXVI Kaina 50 c. TREČIADIENIS – WEDNESDAY, BIRŽELIS – JUNE 14, 1995 Nr. 114

Lietuva pasirašė sutartį su Europos Sąjunga

Vilnius, birželio 12 d. (Elta) – Pirmadienį Liuksemburge Lietuvos vardu ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius pasirašė su Europos Sąjunga Lietuvos asocijuotos narystės sutartį. Tą pačią dieną sutartis dėl asocijuotos narystės Europos Sąjungoje pasirašė Estijos ir Latvijos vyriausybių vadovai.

Sutarčių pasirašymo ceremonijoje dalyvavę politikai šį aktą pavadino „istoriniu žingsniu kelyje į didžiąją Europą", kurioje būsimoms jos narėms teks svarbus tarpininko tarp Europos ir Rusijos vaidmuo.

„Šiandien mes švenčiame baltų sugrįžimą į Europos šeimą", sakė Prancūzijos Europos reikalų ministras ir ES Tarybos pirmininkas Michel Barnier. Estija, Latvija ir Lietuva, ligi šiol su Europos Sąjunga sujungtos tik sutartimis dėl laisvos prekybos, dabar, pasirašius asocijuotos narystės Europos Sąjungoje sutartis, galės dalyvauti priimant ir politinius sprendimus.

Lietuvos ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius Liuksemburge pabrėžė, kad pasirašius šias sutartis Europa gauna galimybę baltuose atrasti kompetentingą tarpininką tarp Rytų ir Vakarų: būsima baltų narystė Europos Sąjungoje gali būti teigiamas pavyzdys euroskeptikams Rusijoje bei įrodyti, kad Vakarai siūlo „ne priešiškumą ir konkurenciją, bet partnerystę ir bendradarbiavimą".

Pirmadienį vakare Europos sutarties pasirašymo proga per Lietuvos televiziją buvo transliuojama prezidento Algirdo Brazausko kalba.

„Svarbu suvokti, kad integracija į Europą pareikalaus iš Lietuvos atsisakyti dalies savo suvereniteto, kaip kad yra dabar Europos Sąjungoje. Mūsų valstybėje įsigalios daugelis šios organizacijos įstatymų ir normų, o tai pareikalaus daug laiko ir jėgų", sakė šalies vadovas.

Pasak prezidento, „grįžimo į Europą" šūkį, kaip „vieną iš svarbiausių nacionalinių interesų, atgimimo metais iškėlė viltingasis visos Lietuvos žmonių Sąjūdis. Šiandien šis šūkis, persikėlęs iš aistringų šimtatūkstantinių mitingų į dalykiškus ekspertų susitikimus bei dokumentus, žingsnis po žingsnio įkūnijamas realybėje".

Jis pabrėžė, kad Lietuvai teks išmokti gyventi europietiškai: atsisakyti nacionalinio uždarumo ir įtarumo, per trumpą laiką perimti demokratijos, teisės, pagarbos žmogui idėjas. „Šiuos žodžius lengva ištarti, tačiau iš tikrųjų mūsų laukia ilgas, sunkus ir atsakingas, bet įveikiamas darbas", sakė prezidentas.

Jo žodžiais, Europos sutartis Lietuvai „suteikia aukščiausio lygio dvišalio politinio dialogo galimybę, Europos sutartyje taip pat yra stiprus saugumo aspektas".

Šalies vadovo teigimu, Europos sutartimi Lietuva žengia pirmuosius tvirtus žingsnius laisvo žmonių, paslaugų, prekių ir kapitalo judėjimo link. Tai yra esminis dalykas pritraukiant užsienio investicijas į Lietuvą.

Birželio 14 d. minime 1941 m. pirmųjų masinių trėmimų Lietuvoje pradžią, o birželio 15 d. – 55 metus, kai Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą. Nuotraukoje – prieš okupantus kovojusių Lietuvos partizanų būrys. Iš kairės pirmasis – „Šalčius", antrasis – būrio vadas „Eimutis" Stoškus, trečiasis – Lietuvos kariuomenės viršila „Drąsutis" Gavėnis nuo Sekalinės kaimo, Gaurės valsčiuje, ketvirtasis – Vladas Gudavičius „Vaišnoras". Karo metu jis dirbo Jurbarko urėdijos urėdo pavaduotoju, buvo Lydžio rinktinės vadu, žuvo 1950 m. kovo 3 d. netoli Tauragės. Penktojo partizano pavardės neturime.

Krikščionių Demokratų pareiškimas dėl Lietuvos okupacijos

Vilnius, birželio 13 d. – Lietuvos Krikščionių Demokratų Partija antradienį paskelbė pareiškimą dėl Lietuvos okupacijos, kuriame primena, kad Sovietų Sąjungos padaryta žala dar neatlyginta, ir pareiškia, jog geriausias užtikrinimas prieš agresiją yra narystė Europos gynybos organizacijoje NATO. Krikščionių Demokratų Partijos valdybos pirmininko Povilo Katiliaus pasirašyto pareiškimo tekstas toks:

1995 m. birželio 15 d. sukanka 55-eri metai, kai Sovietų Sąjunga, šiurkščiai pažeidusi tarptautines sutartis su Lietuvos Respublika, įvykdė agresiją ir Lietuvą okupavo. Po metų, 1941 m. birželio 14 d., tauta patyrė ir žiauraus genocido pradžią. 1944 m. SSRS atnaujino ir iki Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo tęsė Lietuvos okupaciją bei genocidą. Ištisą dešimtmetį tauta ginklu priešinosi okupantui ir sudėjo tūkstančius žmonių aukų.

1993 m. rugpjūčio 31 d. okupacinė kariuomenė pagaliau pasitraukė iš Lietuvos, tačiau okupacijos metų genocidas dar tebelaukia teismo įvertinimo, Lietuvos piliečiams ir valstybei padaryta žala tebėra neatlyginta, o prievarta primestos santvarkos palikimas tebeslegia mūsų visuomenę.

Prieš 55-erius metus SSRS pradėta Lietuvos okupacija ir jos metu patirtos netektys įpareigoja mus siekti patikimų Lietuvos saugumo garantijų. Tokia alternatyvos neturinčia garantija krikščionys demokratai laiko Lietuvos narystę NATO. Mes tikimės, kad šiais metais NATO priims sprendimus, suteikiančius Lietuvai ir kitoms Vidurio Europos valstybėms realias galimybes pasiekti šį tikslą.

Tarp savivaldybių ir vyriausybės vyksta kova

Vilnius, birželio 5 d. (LR) – Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininkas Vytautas Landsbergis birželio 3 d. susitikime su kauniečiais sakė, jog Lietuvoje dabar naujas etapas – „laikotarpis po savivaldybių rinkimų ir prieš Seimo rinkimus".

Kaip rašo Violeta Gustaitytė „Lietuvos ryte", Tėvynės Sąjungos vadovą susirinkusiesiems pristatė naujasis Kauno meras, konservatorių partijos Kauno skyriaus pirmininkas Vytautas Katkevičius. Tarp atėjusių į susitikimą kauniečių sausakimšoje salėje buvo ir neseniai atsistatydinęs iš Kauno mero pareigų Rimantas Tumosa.

Savo kalboje V. Landsbergis apibūdino savivaldybių ir vyriausybės santykius. Jo nuomone, šiuo metu vyksta kova dėl būsimųjų rinkimų į Seimą. Todėl, anot kalbėtojo, stengiamasi dešiniųjų politinių jėgų daugumą turinčias savivaldybes „sukompromituoti, suskaidyti, apšmeižti".

Šiam teiginiui pagrįsti Landsbergis pateikė Kauno pavyzdį. Jis sakė, jog buvęs miesto meras Rimantas Tumosa „kietai griebė porą padarytų blogų darbų ir juos iškėlė". O Tumosa, pasak partijos pirmininko, buvo apkaltintas „kam turėjo pinigų".

Landsbergio manymu, „šitoje politinėje situacijoje" R. Tumosa padarė tik politinių klaidų.

Landsbergis nepamiršo ir spaudos. Jis sakė, jog „vienas didelis laikraštis" iki šiol dar „tęsia išsireiškimus: skandalinga Kauno mero byla".

Landsbergio nuomone, dėl R. Tumosos buvo „padarytas didelis propagandinis triukšmas", kuris tapo „politiniu faktu". Tai, pasak Landsbergio, buvo mėginama išnaudoti prieš konservatorius. Landsbergis tvirtino, jog neabejoja „nė minutės, jei tiek pinigų būtų turėjęs koks nors liberalas ar centristas, ar komunistas, tai jokio triukšmo nebūtų buvę". Konservatorių partijos pirmininko teigimu, „politinis pamušalas labai aiškus".

Vytauto Landsbergio nuomone, žmonės Lietuvoje dažnai „sutrikdomi, paveikiami". Todėl, pasak jo, šiuo atveju „mes turėjom pritarti Rimanto Tumosos sprendimui". „Reikia", sakė partijos pirmininkas, „visą tą propagandinį jovalą nuimti ir ramiai dirbti savo darbą". V. Landsbergis sakė suprantąs, jog kauniečius dar jaudina šitas politinis įvykis. Tačiau, pasak jo, „jokio kriminalo nebuvo".

Kardinolo operacija labai sėkminga

Čikaga, birželio 13 d. (ST) – Po septynias su puse valandų trukusios operacijos Čikagos arkivyskupo kardinolo Joseph Bernardin perspektyvos pagerėjo 25 procentais, rašo dienraštis „Chicago Sun-Times". „Ant kiekvieno pasisukimo šį rytą sulaukėme gerų žinių", pasakė jo gydytojas dr. Warren Furey.

Kardinolui buvo išimtas inkstas, nes jame buvo vėžys. Taip pat buvo išimtas ant kasos rastas auglys, nors dar neaišku, ar jis piktybinis. „Net jei ir būtų piktybinis", sakė operavęs chirurgas, „jis yra nedidelis ir nepaplitęs ir manau, kad pavyko visą išimti", tad kardinolui yra labai gera prognozė pasveikti. Nors aplamai, tik 3% sergančiųjų kasos vėžiu išgyvena daugiau nei penkeris metus, kai išoperuotas vėžys yra mažas ir nepaplitęs, kaip buvo kardinolo, perspektyvos žymiai pakyla. Tokiu atveju 25% išgyvena ilgiau kaip penkeris metus. Be to, vėžys inkste nesurištas su kasos vėžiu, tad jo buvimas nereiškia, kad vėžys paplitęs.

Pirmadienį 12 valandą specialiose Mišiose už kardinolą Šv. Vardo katedroje dalyvavo apie 1,000 žmonių.

Jei nebus komplikacijų, numatoma, kad kardinolas Bernardin ligoninėje išbus apie savaitę ir kad galės sugrįžti į savo pareigas už trijų savaičių.

Prezidentas įžvelgia trūkumų Pilietybės įstatymo projekte

Vilnius, birželio 5 d. (Elta) – Lietuvos prezidento Algirdo Brazausko žodžiais, Lietuvos Pilietybės įstatyme vis dar galima aptikti sąvokų, kurias skirtingai vertina teisininkai, eiliniai piliečiai ir užsienio lietuviai.

Birželio 5 d. kalbėdamas reguliariame savo pasikalbėjime per Lietuvos radiją, prezidentas sakė, kad Lietuvos piliečiais turi būti pripažinti visi užsienyje gyvenantys lietuviai, jų vaikai ir vaikaičiai, nepaisant to, kada ir kokiomis aplinkybėmis jie buvo iš Lietuvos išvykę, kokiame krašte jie begyventų ir kokios valstybės pilietybę beturėtų. Pasak prezidento tokia nuostata išryškėjo visą praėjusią savaitę vykusiuose Lietuvos Respublikos Pilietybės įstatymo pataisų projektui rengti komisijos posėdžiuose.

Šią komisiją prezidentas sudarė savo dekretu vasario 1 dieną. Septyniolikos narių komisijoje yra Užsienio reikalų ir Teisingumo ministerijų, Prezidentūros pareigūnai, Seimo nariai, taip pat užsienio lietuviai iš Australijos, Kanados, Vokietijos, Rusijos ir JAV.

Jau vasario mėnesį komisijos nariai pradėjo paštu siųsti savo siūlymus, kurie visi buvo sukaupti ir pateikti kiekvienam į minėtą susitikimą atvykusiam jos nariui. Visi komisijos siūlymai bei nutarimai artimiausiu metu bus surašyti į protokolus ir pateikti teisininkams patikrinti. Vasaros pabaigoje komisija vėl susirinks ir balsuos už galutinius sprendimus, kurie iki rugsėjo 1 d. turi būti pateikti prezidentui.

Algirdo Brazausko teigimu, komisijai priklausantys užsienio lietuviai nurodo, kad Pilietybės įstatyme apibrėžta „atstatymo" sąvoka esanti neteisinga, nes pilietybė jiems nebuvo atimta, todėl ir atstatyti jos nėra reikalo. Tačiau šiuo atveju susiduriame su kita problema, sako prezidentas. Norėdami išduoti pilietybę įrodantį pasą, mūsų šalies teisininkai turi gauti atitinkamus dokumentus, kurių rasti ne visada pavyksta, sakė prezidentas. Jis taip pat pažymėjo, kad šio įstatymo nuostatas dar reikėtų suderinti su tarptautiniais dokumentais.

Pasak A. Brazausko, užsienio lietuviai teigia, kad piliečiai negali būti skirstomi ir dvi kategorijas – čia turima omenyje tai, kad visos piliečių teisės būtų lygios ir neturėtų būti skirtumų dėl nuosavybės, mat dabar gyvenantieji Lietuvoje turi teisę į Lietuvoje esantį nekilnojamąjį turtą, o gyvenantieji už jos ribų – neturi.

Lietuvos prezidentas įstatyme įžvelgia dar vieną trūkumą – jame nurodyta, kad Lietuvos pilietybę gali įgyti lietuvių kilmės žmonės, tačiau nekalbama apie kitų tautybių asmenis, iš Lietuvos išvykusius dėl įvairių aplinkybių.

Teisininkai ir įstatymų leidėjai „pasitraukusiais" vadina išvykusius į Vakarų valstybes asmenis, tačiau į jų gretas neįtraukia buvusiose Sovietų Sąjungos respublikose apsigyvenusių asmenų, o su tuo, prezidento A. Brazausko nuomone, negalima sutikti, nes Nepriklausomų Valstybių Sandraugos ir Baltijos šalyse gyvenantys žmonės taip pat turėtų būti vadinami pasitraukusiais.

Landsbergis: Korupcija trukdo artėjimą į Vakarus

Vilnius, birželio 12 d. (Elta) – Spaudos konferencijoje pirmadienį Tėvynės Sąjungos (Lietuvos Konservatorių) pirmininkas Vytautas Landsbergis komentavo Lietuvos vidaus situaciją, pasirašant Europos sutartį.

Dabartinę Lietuvos padėtį Vytautas Landsbergis vadino paradoksalia. Pasak jo, integracija į Europą kartu yra įsipareigojimai europinėms demokratijos normoms, o tuo pat metu „valdančiosios partijos viršūnė siekia prastumti keletą antidemokratiškų įstatymų".

Spaudos konferencijoje Seimo opozicijos vadovas perskaitė pareiškimą „Dėl LDDP vidaus politikos pasirašant Europos sutartį". Jame, be kita ko, teigiama: „Lietuva tampa Europos Sąjungos asocijuota nare. Tai bendras pasiekimas, kuris įpareigoja Lietuvos įstatymų leidėjus demokratiniams poslinkiams ne vien ekonomikos srityje. Deja, valdančioji partija yra pasirengusi iš karto po Europos sutarties pasirašymo įgyvendinti keletą įstatyminių užmačių, varžančių informacijos laisvę".

Minėtame dokumente taip pat teigiama, jog ekonominiam Lietuvos suartėjimui su Europa labiausiai trukdo korupcija. Todėl Tėvynės Sąjungos (Lietuvos Konservatorių) pirmininkas paragino valdančiosios partijos vadovybę „leisti Seime priimti ankščiau atmestą antikorupcinį valstybės pareigūnų turto ir pajamų deklaravimo įstatymą".

Pašventintas Būtingės terminalo kertinis akmuo

Vilnius, birželio 9 d. (Elta) – Būtingės naftos terminalo statybvietėje birželio 9 d. įvyko oficiali statybos pradžios ceremonija. „Esame labai svarbaus Lietuvai ekonominio įvykio liudininkai", pasakė Lietuvos premjeras Adolfas Šleževičius. „Šis terminalas – tai objektas, pagal savo mastus neturintis sau lygių nepriklausomos Lietuvos istorijoje. Tai objektas, kuris garantuos mūsų valstybės energetinę, ekonominę ir politinę nepriklausomybę".

„Šiandieną mes dedame vieną iš kertinių akmenų, ant kurių remsis mūsų valstybės galia, tvirtybė, o gal ir egzistencija", sakoma šia proga parašytoje „Odėje ainiams". Proginė odė su iškilmių dalyvių parašais ir smulkiomis monetomis buvo įdėta į molinį ąsotį ir nuleista į šulinį, ant kurio užritintas būsimos statybos kertinis akmuo. Jį pašventino Šventosios kurorto bažnyčios klebonas Rimvydas Marozas.

Gegužės mėnesį laukiama rekordinių valstybinių pajamų

Vilnius, birželio 8 d. (AGEP) – Gegužės mėnesį valstybė laukia 590 milijonų litų įplaukų. O per pastaruosius metus surinkta rekordinė suma, pareiškė ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius.

Spaudos konferencijoje komentuodamas smarkiai padidėjusias biudžeto pajamas, ministras pirmininkas sakė, jog tai lėmė „nuosekli, racionali ir išmintinga vyriausybės ekonomikos politika" ir pirmiausia mokesčių administravimas. Jis patikino, kad ministrų kabinetas ir toliau eis tokiu keliu, ir pirmiausia bus siekiama esminio persilaužimo, techniškai aprūpinant pasienio postus ir muitines.

Premjeras Adolfas Šleževičius, be to, pranešė, kad birželio 7 d. vyriausybė nutarė padidinti akcizo (pirkimo metu mokamus) mokesčius šampano ir tabako gaminiams. Pavyzdžiui, akcizo mokestis tabako gaminiams su filtru padidintas net trigubai – nuo 2 iki 6 litų už 1,000 cigarečių. Akcizas šampanui padidintas mažiau, tačiau konkretaus skaičiaus premjeras nenurodė.

Vyriausybės vadovas neatmetė galimybės, kad netrukus bus padidintas akcizas ir naftos produktams, kuris dabar, anot jo, yra labai mažas. Šie pinigai greičiausiai bus panaudoti Būtingės terminalui finansuoti.

Ir Australijos lietuviai kaltinami žydų žudymu

Vilnius, birželio 6 d. (Elta) – Prezidentas Algirdas Brazauskas birželio 6 d. priėmė Australijos Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininką Andrių Žilinską su žmona Aida.

A. Žilinskas prezidentą informavo apie neseniai Australijoje kilusį sąmyšį: prieš kelis mėnesius du populiariausi Australijos dienraščiai paskelbė, kad šalies policija turi 15 Australijoje gyvenančių lietuvių pavardes įtariamų žydų kankinimu, ir išspausdino vietovių, kuriose gyvena įtariamieji, sąrašą. Nedidelėje Australijos lietuvių bendruomenėje kilo sąmyšis, žmonės pradėjo įtarinėti vieni kitus.

Australijos lietuviai Algirdo Brazausko teiravosi, ar tokią informaciją Australijos pareigūnams galėjo suteikti Lietuvos valdžia. Prezidentas paneigė tokias prielaidas.

Susitikime taip pat svarstytos pilietybės ir teisės į išlikusį nekilnojamąjį turtą grąžinimo užsienio lietuviams problemos. Svarstyta ir galimybė užsienio lietuviams gauti daugiau informacijos iš tėvynės. Pažymėta, kad čia daugiau galėtų padėti Lietuvos ambasadoriai užsienyje.

KALENDORIUS

Birželio 14 d.: Rufinas, Valerijus, Bazilijus, Digna, Alka, Almina. 1941 m. pradėti masiniai lietuvių trėmimai į Sibirą. JAV Vėliavų diena.

Birželio 15 d.: Vitas, Jolanta, Tanvilas, Bergailė. Lietuvos Gedulo ir Vilties diena. 1940 m. Sovietų Sąjunga okupuoja Lietuvą.

SKAUTYBĖS kelias

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

ČIKAGOS TUNTŲ 'DŽIAMBORĖ 95'

1995 m. birželio 3 ir 4 d. daugiau negu 185 skautai, skautės, ir vadovai,-ės patogiai įsikūrė dr. Leono ir Irenos Kriaučeliūnų ūkyje, Lemonte. Dalyvavo arti 150 skautų ir skaučių iš „Aušros Vartų"/„Kernavės", „Nerijos" ir „Lituanicos" tuntų. Gaila, kad penktadienį dėl audringo oro vyresni skautai ir skautės negalėjo pradėti įsikūrimo ir programos.

Šeštadienį vyko dvi skirtingos programos. Viena jaunesniems skautams/ėms, kurių dauguma pirmą kartą nakvojo palapinėse be tėvų. Tai mūsų vilkiukai, paukštytės, bebriukai ir ūdrytės. Kiek džiaugsmo, klyksmo ir energijos. Ši programa buvo įvairi — žaidimai, dainavimas, gamtamokslis, karatė, kelio ženklai ir rankdarbiai. Antroji programa buvo pritaikyta skautams ir skautėms, tiek žemės, tiek jūros. Čia varžėsi 7 draugovės ir laivai — „Geležinio Vilko", „Gražinos", „Juodkrantės", „Mirgos", „Perkūno", „Šarūno" ir „Šešupės". Jie visi mokėsi, varžėsi ir dalyvavo skautiškuose žaidimuose. Varžybose (dėl nedidelio skaučių skaičiaus) buvo susijungusios „Gražinos" ir „Mirgos" draugovių sesės.

Varžybas stebėjo ir vertino skautininkės Dalia Trakienė, Laimutė Rupinskienė ir Viligailė Lendraitienė, ir skautininkai Marius Naris ir Kęstutis Ječius, LŠS Tarybos pirmijos pirmininkas. Varžybų, apimančių stovyklavietės įrengimą, vieneto skautišką dvasią, bendradarbiavimą, drausmę, tvarką ir švarą, neaplenkiant uniformų, pirmą vietą laimėjo „Šarūno" laivas. Antra vieta atiteko „Gražinos"/„Mirgos" draugovėms. „Šešupės" draugovė pasitenkino trečiąja vieta, o „Juodkrantės" laivui liko ketvirtoji vieta. Visi laimėtojai sekmadienio rytą buvo atitinkamai atžymėti ir apdovanoti. DŽIAMBORĖ sumaniai viršininkavo ir sklandžiai pravedė programas skautininkas Romas Rupinskas, talkinamas gabių ir rūpestingų vadovų,-ių.

Šią 'DŽIAMBORĖ 95', kad ir neilgą, reikia laikyti pasisekusia. Skautininko Vytauto Januškio drąsi idėja tapo tradicija, kuria reikia tęsti ne tik Čikagos/Lemonto apylinkėse, bet įgyvendinti ir kituose lietuvių skautų telkiniuose. Brolis Januškis sekmadienį buvo atitinkamai pagerbtas ir „apdovanotas" sunkia dovana.

Čikagos/Lemonto skautai, skautės ir jų vadovai,-ės, o taip pat ir Lietuvių Skautų sąjungos vadovybė yra dėkingi dr. Leonui ir Irenai Kriaučeliūnams už svetingumą ir vaišingumą. Šie du lietuviškam jaunimui pasišventę asmenys ne tik priėmė mus savo ūkyje, bet vaišino ir kava su pyragais. Ponia Kriaučeliūniene, ačiū už tą kavą, kurią blizgančiame inde nešiojote per rytmečių rasą.

Brolis Kęstutis

CLEVELANDO SKAUTIJOS SUEIGA GAMTOJE

Pirmadienį, birželio 5 d. pavakarį, Clevelando „Neringos" ir „Pilėnų" tuntų sesės ir broliai suvažiavo North Chagrin Paupio Giraitėn. Gamta yra skaučių ir skautų mėgiama — ten žaista, bėgiota pievomis ir giraite. Skirtu laiku visi subėgo sueigon.

„Neringos" tunte Lina Gudėnaitė, Evelina Masiulevičiūtė ir Kristina Stankutė davė skautės įžodį ir pasipuošė geltonais kaklaryšiais, o Milda Masiulevičiūtė davė jaunesniosios skautės įžodį ir įsigijo raudoną kaklaryšį. „Pilėnų" tunte Andrius Hudgins davė vilkiuko įžodį ir gavo raudoną kaklaryšį. Vadovai ir tėveliai rišo įžodį davusiems tradicinius mazgelius.

„Neringos" tunte sesės veiklos metais turėjo visokias varžybas. Pavyzdingos skilties vardą pelnė „Liepsnelės". Nida Hallal tapo pavyzdingiausia tunto skaute. Nei vienos sueigos nepraleidusios sesės buvo Nida Hallal, Janė Klimaitė ir Lina Beržinskaitė. Jaunesniųjų „Liepsnelių" skiltininke tapo Nijolė Pollok, o liepsnelė Kristina Petraitytė tapo jaunesniąja skaute kandidate.

„Neringos" tuntas sveikino visas seses už pažangą, padėkojo vadovėms už jų darbštumą ir Dvasios vadovui kun. Gediminui Kijauskui už globą.

Lauželį pravedė sesė Virginija. Vėl skambėjo giraitėje skautiškos dainos ir svečiai gėrėjosi vaidinimėliu. Su tradicine — „Ateina naktis"... grįžo girion ramuma. O skautų draugai — meškėnai subėgo iš tankumynų stebėti skautiškus pokštus.

Brolis Gerardas

Vyr. skautė Elytė Žukauskaitė, viena iš skiltininkų kursų instruktorių, klausytojus supažindina su skiltininko,-ės pareigų reikalavimais.

Nuotr. **Gintaro Plačo**

Philadelphijos „Laisvės Varpo" vietininkijos iškilmingoje sueigoje įžodį davę broliai. Iš k. — skauto įžodį davę — Kovas Juška, Aidas Gedeika, jūrų jaunio įžodį davęs Rimas Gulbinas, skauto įžodį — Andrius Viliamas ir Antanas Kasinskas.

Nuotr. **Audronės Gulbinienės**

TAIP REIKIA

Vienas svarbių įvykių skauto gyvenime yra stovykla. Senas posakis byloja, kad skautas rengiasi 50 savaičių, kad stovyklauti dvi savaites. Stovykloje labai išryškėja skautų šeštas įstatas: „skautas yra gamtos draugas". Jis sužino, kad gamta nėra jo tarnaitė, bet tik draugė, o gal net ponia. Ar nebus tik skautai pirmieji, kurie atkreipė dėmesį į pagarbą gamtai. Stovykloje skautas išmoksta bendrauti su gamta.

Skautamokslis moko, kaip reikia elgtis gamtoje. O svarbiausia: pastovyklavęs palik gamtą kokią radai, ar gal net geriau.

Labai daug nusiskundimų girdima apie prišiukšlintus pajūrius, priterštus parkus, kada lankytojai beatodairiai primėto šiukšlių ir palieka.

Ir kam ta įžanga? Ogi todėl, kad buvo malonu išgirsti apie skautus, kurie tikrai vykdė skautiškus įstatus ir pagarbiai elgėsi su gamta. Besikalbant su dr. Leonu Kriaučeliūnu, kurio sodyboje Lemont, IL, vyko Čikagos skautų džiambore, teko išgirsti malonius atsiliepimus. Irena Kriaučeliūnienė sakė, kad džiaugsmo ašaras spaudė toks gražus skautukų būrys. O susirinko arti 180. Išvažiavus niekas nepastebėtų, kad ten buvo bent vienas. Viskas buvo gražiausiai sutvarkyta. Nerašytas skautų įstatas buvo įvykdytas: palik stovyklavietę taip, kaip radai, o gal net geriau.

Gal net geriau! Čia atėjo mintis. Kadangi Kriaučeliūnai sakė, kad mielai priimtų skautus ir kitais metais, tai gal palikti stovyklavietę geresnę. Pasodinti vieną kitą medelį. Vietos yra. Ir tų medelių lapai šlamės: „čia buvo skautai, čia buvo skautai". Žinoma, gal reikėtų atsiklausti šeimininkų kokius medžius jie mėgsta. Aš manau, kad klevus. Klevas gražus ir naudingas. Pavasarį varvina sulą. Pavasario stovykloje vietoje Coca cola galima būtų sulą gerti.

Gaila, nebuvau toje džiambore ir nežinau visų vadovų, kurie užsitarnavo padėkos ir pagyrimo. Žinau tik, kad vadovavo s. Romas Rupinskas. Tai seno medžio atžala ir labai didžiuojuosi, kad priklausau tam sambūriui, kuriuos giria. Gal ir man kas nors nukris.

vs Vladas Vijeikis

MANO ŠEIMOS KELIONĖ IŠ LIETUVOS Į UŽSIENĮ

Ar jau nutarei laimėti šį rašinių konkursą? Kodėl ne? Gal tavęs neparagino tavo vadovas, -ė? Jei ne, tai laikas pradėti.

Konkursas baigiasi 1995 m. spalio 8 d. Rašinius siųsti: s.fil. Ramunei Lukienei, 2900 W. 100th Place, Evergreen Park, IL 60642.

DANUTĖ STOVYKLAUJA

NIJOLĖ JANKUTĖ

APIE ŽVĖRIS IR MEDŽIUS

Pavasaris Danutei buvo ilgas. Ji laukė stovyklos, o tos dienos kaip tyčia slinko, lyg sliekai. Buvo jau šilta ir gražu. Vaikai važinėjo dviračiais, gatvėse skambėjo ledų pardavėjo varpeliai, ir Danutė tingėjo mokytis. Nelabai, bet gerą trupučiuką...

Pagaliau atėjo atostogos. Ir pagaliau tėtė užrašė Danutę į stovyklą. Nuo tada Danutė pradėjo sukinėtis aplink kalendorių, juodu pieštuku užbraukdama praėjusias dienas.

— Tėte, mama! — sukliko ji vieną vakarą, net abu tėvai krūptelėjo, — žiūrėkit! Tik savaitė beliko! Tik savaitė iki stovyklos!

Ir ta savaitė buvo neapsakytai linksma: tėtė nupirko Danutei miegmaišį ir stovyklinę lovutę, o mama padėjo jai į lagaminą susikraut drabužėlius.

Miegmaišį Danutė tuoj pat išbandė.

— Tėte, žiūrėk! — kikeno ji, įsilindusi į maišą, — aš meška Lepečka, o čia mano urvas!

Ir Danutė taip baisiai sumaurojo, kad jos mažasis broliukas Vidutis nusigando ir rėkdamas apvirto.

— Tu meška! Netikėlė! — pasakė Danutei tėtė, keldamas Vidutį. Bet nei Vidutis, nei tėtė nepyko.

Kas gi galėjo šiuo metu ant Danutės pykti? Ji buvo tokia gera ir tokia paklusni, kaip niekad. Apie stovyklą ji kalbėjo ir dainavo nuo ryto iki vakaro. Net naktį mama girdėjo ją per miegus kalbant apie mišką.

— Tėte, — nesiliovė klausinėti Danutė, — ar tame miške gyvena meškos? O vilkai?

— Ne, dukrele.

— Tai liūtai? — pasipurtė Danutė.

— Ne. Liūtai gyvena Afrikoje.

— Tai gal ten bus tigrų? — Danutės akys plėtėsi iš baimės ir įdomumo.

— Irgi ne. Tigrai gyvena Indijoj. Bet tame miške tu tikrai pamatysi kiškių, gal stirnų, ir daug visokių paukštelių.

— O medžiai? Tėte, tėte klausyk! Kokie medžiai auga miške?

— Ten, kur jūs stovyklausit auga ąžuolai. Ąžuolynas.

— O! Ąžuolynas? Ąžuolynas! — kartojo, ant vienos kojos strykčiodama, Danutė, — aš važiuoju stovyklaut, stovyklaut! Aš važiuoju į svečius pas medžius, pas medžius!

(Bus daugiau)

MIELOS PAUKŠTYTĖS IR ŪDRYTĖS

Ar jūs jau ruošiatės stovyklai? Kaip matote, sesės Nijolės Jankutės Danutė, kurios pasiruošimų stovyklavimui antrą skyrelį spausdiname šioje „Skautybės kelio" laidoje, jau baigia pasiruošti. Raginame jus visas, ne tik stovyklavimui ruoštis, bet perskaičius išsikirpti ir į sąsiuvinį susiklijuoti čia spausdinamus Danutės nuotykius, o kitoje sąsiuvinio dalyje surašyti savo lūkesčius, papasakoti pasiruošimus ir paskui — nuotykius stovykloje. Vasaros pabaigoje turėsite gražią knygelę, kuria parodėlėje galėsite ir kitiems leisti pasidžiaugti. O gal ir jūsų nuotykiai bus spausdinami laikraštyje, taip, kaip ir sesės Nijolės Danutės. Tada visos įsigysite rašytojos specialybę.

Danutė rodo tėveliams kalendorių, džiaugdamasi, kad iki stovyklos nedaug dienų beliko.

Iliustracija iš Nijolės Jankutės „Danutė" stovyklauja.

Piešinys **Felicijos D. Prekerytės**

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: $95.00. Foreign countries $110.00

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
JAV	$95.00	$55.00	$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$110.00	$60.00	$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$55.00	$40.00	$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$60.00	$45.00	$35.00
Užsakant į Lietuvą			
(Air cargo)	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida	$55.00		
Užsakant į užsienį			
oro paštu	$500.00	$250.000	
Tik šeštadienio laida	$160.00	$85.00	

Vyriausia redaktorė Danutė Bindokienė
Administratorius Pijus Stončius

Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC

- **Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.**
- **Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos, gavus prašymą ką nors skelbti.**
- **Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.**
- **Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.**

LSS STOVYKLOS

Birželio 17-25 d. — Detroito lietuvių skautijos stovykla Dainavoje.

Liepos 5-17 d. — Ramiojo vandenyno rajono stovykla „Rambyno" stovyklavietėje, Californijoje.

Liepos 22 - rugpjūčio 5 d. — JAV Vidurio rajono skautijos „Miško aidai" stovykla Rako stovyklavietėje, Custer, Michigan.

Liepos 29 - rugpjūčio 6 d. — Europos rajono stovykla „Lietuvių sodyboje", Headley Park, Anglijoje.

Liepos 30 - rugpjūčio 12 d. — LSS Kanados rajono stovykla „Romuvos" stovyklavietėje netoli Toronto.

Rugpjūčio 12-20 d. — LSS Atlanto rajono stovykla Camp Resolute, Bolton, MA.

Jaunų skautų šeimų stovykla Rako stovyklavietėje vyks nuo liepos 22 d. iki rugpjūčio 5 d. Visos jaunos šeimos kviečiamos; tėveliai su vaikais nuo maždaug 1 iki 7 metų.

Dr. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
5540 S. Pulaski Rd.
Tel. 312-585-2802
Pirmd. 9 v.r. - 7 v.v., antrd., trečd. ir penktd. 9 v.r. - 3 v. p.p., ketvd. 10 v.r. - 7 v.v. Šeštd. ir kt. dienomis reikalingas susitarimas.
Priima „Medicare Assignment".
Sumokama po vizito.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. **Susitarimui** (kalbėt angliškai) **tel. 708-422-8260**

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p.-7 v.v. antrd. 12:30-3 v.p.p. trečd. uždaryta, ketvd. 1-3 v.p.p., penkt. ir šeštd. 9 v.r.-12 v.p.p.
6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6969 arba **(312) 489-4441**

DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2609
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais **tel. 708-834-1120**

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p.p. - 7 v.v., antr. 9 v.r. - 12, ketvd. 12 - 4 v. p.p., penktd. 12 - 6 v.v.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
3000 N. Halsted
Chicago, IL 60657
Tel. 312-296-3600
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šeštd. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310, Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

KAD NIEKUOMET NEUŽMIRŠTUME

POVILAS VAIČEKAUSKAS

Kokia iš tikrųjų dabartinė Lietuvos padėtis? Žvelgiame į praeitį, turėdami jau penkerių metų Lietuvos valstybės atkūrimo periodą ir nepriklausomybės atstatymą. Lietuvių tauta kovoja dėl savo laisvės ir nepriklausomybės visiško atstatymo. Lietuvių tautą reikėtų suprasti ne vien tik siaurai etninėse Lietuvos žemėse, dabartinėje jos teritorijoje, bet ir daugelį tūkstančių lietuvių išsibarsčiusių užsienyje, su didžiuliais telkiniais JAV, Kanadoje, Australijoje ir kituose kraštuose. Didžiausią kainą laisvei pasiekti sumokėjo Lietuvos partizanai, savo krauju palaistę Lietuvos laisvės medį; nepriklausomybės ir laisvės idėją savo širdyse išnešioje ir išsaugoje Lietuvos politiniai kaliniai ir tremtiniai, Lietuvos pogrindžio veikėjai, Lietuvos katalikų bažnyčia su savo pogrindžio leidiniu „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika", galima sakyti, unikaliu reiškiniu visoje buvusioje Sovietų Sąjungos teritorijoje. Neįkainuojamą didžiulį įnašą atstatyti Lietuvos valstybingumą padarė užsienio lietuviai ir jų organizacijos, ypač stengiantis, kad didžiosios pasaulio valstybės, išskirtinai Amerika — nepripažintų sovietinės okupacijos Lietuvoje. Jų dėka buvo išlaikytos iki pat 1990 metų kovo 11-tosios Lietuvos pasiuntinybės ir atstovybės JAV bei kitur. Lietuvos Nepriklausomybės 1918–1940 metų tradicijas ir papročius išlaikė ir išsaugojo užsienio lietuviai, daugiausia tie, laikinai pasitraukę iš savo tėvų žėmės nuo sovietinio komunistinio teroro.

Taigi, atrodo, visi turėtume labai džiaugtis, atstatę savo valstybę ir įgiję nepriklausomybę. Deja, taip nėra. Užuot džiaugsmo, kovotojai dėl laisvės yra giliai nuliūdę, visiškai nepripažinti — tiesiog atstumti nuo tos nepriklausomybės, o daugeliu atveju dabartinės valdžios net niekinami. Prie valdžios vairo atėjo tie, kurie visą laiką buvo abejingi Lietuvos nepriklausomybei ir prieš ją kovojo.

Kaip visa tai įvyko? Žiūrime ir niekaip nesuprantame. Atrodo teisėtu, demokratiniu keliu visa tai įvyko. Taip, demokratiniu keliu visoje buvusioje Rytų Europoje, buvusiame socializmo lageryje, kuriam švietė „nemirtingosios" Lenino idėjos. Leninas — tai žmogus, kuris pirmasis, o ne Hitleris, įkūrė sovietinius konclagerius Solovkuose. Leninas, ne Hitleris.

Dvi didžiausios vergovės ir du didžiausi kruvini išbandymai palietė mūsų Lietuvą XX amžiaus pabaigoje. Tai trumpa, bet žiauri Hitlerio vergija ir sovietų skelbtas komunizmo rojus, trukęs pusšimtį metų. Ant Hitlerio konclagerio vartų dažnai būdavo užrašyti: „Jedem das seine" (Kiekvienam savo), o ant Stalino darbo — perauklėjimo lagerių būdavo parašyta: „Sąžiningas darbas, tikrasis kelias į laisvę". O kur nors lagerio viduryje, vadinamame „kultūros klube" kabojo šūkis: „Tegyvuoja sovietų liaudis, komunizmo statytoja".

Hitleris ir Stalinas abu kūrė sau turtingas patogumo imperijas: vienas, savo kaimynų sąskaita laikydamas save viršžmogiu, o kitas, komunizmo rojų ant žmonių kaulų, ašarų ir kraujo statydamas. Kur šiandieną jie yra? Viskas jau tik istorija. Skirtumas tik tas, kad hitlerininkai ir nacionalsocialistų partijos nariai bei jų vadovai buvo suimti, nuteisti kalėjimais ar mirties bausme. Ne taip su komunizmo genocido ideologais. Ar buvo kas nubaustas? Vašingtone dar tik manoma kurti komunizmo genocido muziejų. Prie to darbo dalyvauja latviai ir estai. Lietuvių lyg negirdėti. O vis tik šiandieną mes minime sovietinio genocido pradžią — baisiuosius 1941 metų birželio trėmimus.

Mano pagrindinė mintis yra ši: „Nebijokite tų, kurie žudo kūną, o negali užmušti sielos. Verčiau bijokite to, kuris gali pražudyti ir sielą, ir kūną..." (Mt 10-28). Tai Kristaus įspėjimas, padarytas dar beveik prieš 2000 metų. Kas tą daro? Tai bolševikinė ateistinė-komunistinė ideologija ir jos šalininkai — didžiausi krikščionybės priešai. Ką visa tai reiškė Lietuvai?

Remiantis A. Damušio knyga „Lietuvos gyventojų aukos ir nuostoliai Antrojo pasaulinio karo ir pokario 1940–1959 metais", išleistai 1988 m. Lituanistikos tyrimo ir studijų centro; sovietiniai okupantai, jų talkininkai su Lietuvos Komunistų partija įvykdė genocidą Lietuvoje, kurio aukomis tapo 571,000 lietuvių ir kitų Lietuvos gyventojų, vien tik 1940–1959 metų laikotarpiu. Niekas iš tikrųjų negali apskaičiuoti dvasinių nuostolių, kuriuos jie padarė lietuvių tautai, suformuodami naują Lietuvos žmogaus tipą „Homo sovieticus", kurio pasireiškimą galbūt jaus kelios tautos kartos. Niekas iki šiol taip tobulai ir veiksmingai neatliko auklėjamojo darbo, kaip tarybinė mokykla: su visais vaikų darželiais, vidurinėmis mokyklomis, institutais, universitetais ir mokslų akademijomis. Prisiminkime paskutiniaisiais tarybiniais metais Lietuvoje buvus daugiau negu 200,000 Komunistų partijos narių, o kur dar jų šeimos? Daugiau negu pusė milijono komjaunuolių, neskaičiuojant pionierių-spaliukų, daugiau negu 110,000 užverbuotų KGB agentų ir agentėlių žmonių sekimams, ypač inteligentijos tarpe, štai ir turime poveikio vaizdą tautos charakteriui.

Apie Lietuvos kančią prirašyta visai nedaug knygų palyginti su komunistine, iškraipyta informacija. Gal kai kas pasakys, kad jau užtenkamai prisiskaitė tų baisių prisiminimų. Gal ir taip, tačiau, minint šią tautos kančios pradžios birželinę sukaktį, norėčiau dar trumpai priminti, kad ta kančia palietė trečdalį tautos, o per visą 50-metų — gal vienaip ar kitaip ir visą tautą. Tik pagalvokime: rinktiniai, geriausi, drąsiausi Lietuvos vaikinai žuvo, buvo nukankinti, sušaudyti, kai kur prie kluono ar klėties durų nukryžiuoti ir sudeginti. Jų kūnai, nuogai išrengti, išniekinti, dažnai sumesti į stribų išviečių duobes. Pačių NKVDistų duomenimis, jų žuvo 37,000. Kiek liko sesių lietuvaičių išverktomis akimis ir nenusakomu skausmu širdyje, žuvus mylimajam? Jų juk daugelis nebesukūrė šeimos, nebeištekėjo. O kiek motinų ašarų išlieta prie sūnų lavonų miestelių ir bažnytkaimių aikštėse? Kiek išstovėta su maisto ryšulėliais prie kalėjimų ar lagerių vartų? Aš tik priminsiu, kad tada, kas tik norėjo, mušė, daužė senus tėvus ir iš vis lietuvį, vadindami „banditu", kol pagaliau pavargdavo pačios budelių rankos. Kas visa tai pasvers? Vienas Dievas tik žino. Jau čia nekalbu apie tremtinių dalią, išvežtuosius iš gimtųjų namų; nekalbu apie užsienio lietuvių kančias ir vargą, kurį patyrė, bėgdami nuo raudonojo teroro, nuo mirties, nuo Sibiro ir NKVD budelių. Juk daug užsienio lietuvių patyrė ir pamatė bei išgyveno baisiuosius 1941 metų birželio 15-tos trėmimus. Tačiau 1941 m. birželio trėmimai buvo tik „ramunėlės žiedeliai", palyginant su tuo, kas vyko vėliau antrojoj okupacijoj, ypač 1948 metais ir penkmetyje po to, partizaninės kovos nuslopinimo kulminacijoje.

Baisus buvo mūsų priešas. Baisus Lietuvių tautos genocidas. Šiandien žinomi jų vykdytojai, organizatoriai ir talkininkai. Tik keista, kad šiandieną Lietuvoje nėra kaltų! Parodykit nors vieną pasmerktą, teismo nubaustą, sušaudytą ar pakartą. Šiandieną, žiūrint buvusio politinio kalinio akimis, galima sakyti, kad Lietuvoje vyko ir tebevyksta kažkieno gudriai surežisuotas spektaklis. Teisybė, mes atkūrėme savo valstybę, bet ne nepriklausomybę. Sakykite, kodėl jau antri metai buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai budi buvusiuose KGB rūmuose Vilniuje, kartais apstumdomi policininkų, dažnai nevalgę ir išvargę nuo tolimos kelionės, žmonės, praėję Sibirus, kalėjimus? Kova tebevyksta. Kaip buvo tarybų valdžia, taip ir paliko tie patys. Kas ordinus dalina ir kas gauna? Kas suteikė šimtams tūkstančių atėjūnų okupantų rusų Lietuvos pilietybę ir dovanojo jiems šaunius butus ir geras pensijas, o užsienio lietuviai gavo pažadus ir šypsenas? Kas mūsų penktasis Lietuvos prezidentas? Gal Laisvės kovų sąjūdžio vadas kpt. Jonas Žemaitis? Ne. Jis buvo sušaudytas 1954 m. lapkričio 26 d. Vladimiro kalėjime, net ir jo kapo vieta nežinoma...

Kasdieną mes meldžiamės: „atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams..." Ir tikrai krikščioniško tikėjimo šviesoje mes nebeturime neapykantos ir keršto, bet ar yra atgailautojų? Nėra atgailos. Vadinasi, nebuvo ir nusikaltimo. Nieko nebuvo... Vadinasi, pasakutes mes čia šnekam, pasakojam... Vis dėlto vyrams ir moteriškėms iš LDDP reikėtų turėti nors šiek tiek savigarbos, nors šiek tiek sąžinės pasiskelbus šūkius: „Darbas, darna, dora!" Šiandieną Lietuvoje nėra nei viena, nei kita, nei trečia. Kokia išeitis? Ką turime daryti? Pirmiausia stiprinkime savo krašto lietuvių bendruomenę, ALTą ir kitas išeivijso organizacijas. Nepamirškime ir BALFo. Bendraukime su tokiais pat žmonėmis, kurie supranta tuos pačius žodžius ir sąvokas, kaip mes. Bendraukime su buvusiais politiniais kaliniais, jų organizacijom; su buvusiais partizanais, laisvės kovotojais; buvusiais pogrindžio darbuotojais ir kitais dorais lietuviais, kurių yra tiek daug. Pagaliau palaikykime ryšį su buvusiais dorais lietuviais komunistais, kurie suprato savo klaidas.

Gėda mums, kad mes šiandieną leidžiame būti elgetomis tiems 450 partizanams, tik Viešpaties malone likusiems gyviems. Neleiskime jiems būti LDDP pastumdėliais ir vėl, sovietine terminologija kalbant, vadinti juos banditais. Neleiskime tokios neteisybės, kad stribams būtų mokamos dižiulės pensijos, 1400-800 litų, paly-

(Nukelta į 5 psl.)

Senosios lietuvių kapinės Igarkoje.

Nuotr. Raimondo Urbakavičiaus

Danutė Bindokienė

Tereikia vieno žodžio

Saulės reikšmę Žemei ir visai gyvybei joje suprato net primityviausi žmonijos aušros gyventojai. Daugelyje tautų bei kultūrų saulei buvo teikiamos dieviškosios galios ir privilegijos. Dėl to žmonės saulės užtemimą išgyvendavo su ypatingu siaubu, visokiais būdais stengdamiesi „nuvaikyti dėmes nuo skaistaus saulužės veido". Kaip galėjo žmogus netikėti savo pastangų gelbėti saulę neveiksmingumu, jeigu užtemimas visuomet praeidavo ir šviesa bei šiluma vėl užliedavo pasaulį? Deja, ne visuomet žmonių pastangos sulaukia tokių teigiamų rezultatų.

Štai jau 50 metų lietuviai pačiame žalio ir žydinčio birželio mėnesio viduryje mato juodą gedulo dėmę, visiems laikams žyminčią tautos kančių kelią, prasidėjusį, bet nepasibaigusį, su Antrojo pasaulinio karo pradžia. Galbūt mūsų tautiečiai, pasitraukę į vakarus prieš pasikartojusį 1944 m. bolševikų atėjimą, ne taip intensyviai išgyveno pirmųjų tos okupacijos dešimtmečių siaubą, bet jie jau buvo „paragavę" bolševikinio rojaus vaisių 1940-1944 metais, ir to paragavimo kartumas išvijo iš savo namų, iš savo tėvynės. Daugiau jo pajusti jie nesiryžo.

Tiems pabėgėliams neteko žūti kruvinose partizanų kovose, nereikėjo patirti persekiojimų, areštų, tardymo kamerų, lagerių tremties. Jų kančios buvo daugiau dvasinės — besisielojant savo artimųjų likimu, besilgint paliktos tėvynės, jaučiant sąžinės graužimą, kad ją paliko kritiškiausiu istorijos metu. Tačiau, nepaisant kančių pobūdžio, didžioji lietuvių tautos dalis vienaip ar kitaip buvo sukrėsta, jos gyvenimas iš pagrindų pakeistas. Truko dešimtmečiai, kol kasdienybė bent iš dalies išsilygino, žmonės išmoko prisitaikyti, susitaikyti ir tęsti savo buitį. Nors „dėmės nuo saulės" nepranyko, bet daugelis išmoko egzistuoti prieblandoje.

Kone 50 metų Lietuva nuo laisvojo pasaulio buvo atitverta „geležine uždanga". Bet juk nėra užtvaros, pro kurią neprasiveržtų kenčiančiųjų maldos, viltys ir pagalbos šauksmas. Girdėjome tas aimanas ir mes. Daug padėti buvome bejėgiai — turėjome pasitenkinti „aido vaidmeniu", perduodančiu tas aimanas į ausis, kurios galbūt kitaip būtų likusios kurčios.

Tik dabar, Lietuvai atgavus laisvę, iš gyvųjų liudininkų, iš bejausmių bylų archyvuose pradedame susidaryti tikslesnį vaizdą, ką okupacijos metais iš tikrųjų patyrė lietuviai tėvynėje. Joks paminklas, jokia graudinanti paskaita neužgydys tautos tragedijos žaizdų. Juo labiau, kad tos žaizdos tebekraujuoja.

Nors, pagal krikščioniškąjį mokslą, kiekvienas už savo padarytas skriaudas turės atsakyti prieš Amžinąjį Teisėją, žmogaus galvosena ir jausmai vis tiek pasilieka žmogiški. Kai savo kasdienybėje nuolat susitinka kankiniai ir kankintojai, kai pastarieji neparodo ne tik jokio gailesčio už baisiuosius praeities darbus, o dar su panieka nusisuka nuo buvusiųjų savo aukų vargo, jokia nuoskauda negali būti pamiršta.

Po II pasaulinio karo pabaigos praėjo daug dešimtmečių. Už buvusias skriaudas stengtasi įvairiai atsiteisti: Vokietijos karo nusikaltėliai buvo nubausti; amerikiečiai atsiprašė internuotų savo krašte japonų; daugelis tautų (įskaitant ir Lietuvos vyriausybę) atsiprašė žydų; net Japonija pagaliau nurijo savo išdidumą ir nutarė išreikšti gailestį, kad okupuotuose Azijos kraštuose vykdė smurto veiksmus prieš vietinius gyventojus. Tik niekas neatsiprašė lietuvių tautos: už žudymus, trėmimus, už sujauktą tūkstančių gyvenimą, už pavogtus nerūpestingus vaikystės ir jaunystės metus, už lietuvio sielos suluošinimą... Juo labiau neištarė „atleiskite" patys mūsų tautiečiai, pradedant aukščiausiais vyriausybės vadais. Daug nereikia, tik nuoširdaus žodžio, tik prisipažinimo, kad kaltų vis dėlto buvo...

Tą laukiamą atsiprašymo žodį ištarti būtų gerą proga kaip tik dabar, paminint tragiškųjų birželio įvykių sukaktį. Ar išdrįs kaltieji — bei jų palikuonys — tą žodį tarti?

VERGAS IR VALDOVAS VIENAME ASMENYJE

KAROLIS MILKOVAITIS

2

Koks beprasmis, tiesiog pragaištingas dieviškųjų dovanų eikvojimas!

Štai tikras atsitikimas, kuris įvyko Haagoje, Olandijos sostinėje, ir apie kurį rašė švedų spauda. Viena labai prislėgta, su nieku nebendraujanti, priekabi moteris buvo visuomet nepatenkinta. Ji dažnokai nueidavo į bažnyčią, kurioje buvo išsirinkusi suolą ir visuomet tame pačiame suole, toje pačioje vietoje sėdėdavo ir snausdavo, galbūt net kartais pasimelsdavo. Ją pažįstantys ne tik užleisdavo tą vietą, bet ir vengdavo jos. Vieną dieną atėjusi į bažnyčią, moteris rado savo vietoje beklūpantį vyriškį. Ji gana grubiais žodžiais pareikalavo, kad jis pasitrauktų, nes tai esanti „jos" nuolatinė vieta. Vyriškis labai mandagiai atsiprašė ir nuėjęs atsisėdo į patį galinį bažnyčios suolą. Bematant prie moters prišoko nepažįstamas vyras ir sako: „Ar žinai, tamsta, kas tas ponas yra, kurį išvarei iš neva 'savo' vietos? Tai Švedijos karalius, kuris svečiuojasi mūsų karališkoje šeimoje ir, in cognito išėjęs pasivaikščioti, užsuko į bažnyčią pasimelsti". Moteris, supratusi, kad padarė labai nemalonią klaidą, norėjo atsiprašyti, bet tas vyras jau buvo iš bažnyčios išėjęs. Tai pavyzdys, ką dvasinis apsileidimas ir jausmų nesuvaldymas gali padaryti.

Sena lietuviška patarlė sako: „Klysti yra žmoniška, bet klaidoje pasilikti yra šėtoniška". Nukristi į prislėgtumo žemumas nėra nuodėmė ar nusikaltimas. Kiekvienas žmogus prislėgtumo priepuolius patiria. Abraham Lincoln juos turėdavo; Winston Churchill juos išgyvendavo. Jis tokią jo būseną net „juodu šunim" vadindavo: „That black dog took hold of me", — jis sakydavo. Tai yra normalu, tik toje dvasios būsenoje pasilikti yra pražūtinga.

Tiesa, lietuviškas posakis sako, kad „šuo ir kariamas pripranta". Gal šuo ir pripranta, bet žmogui nėra reikalo taip gyventi, nes jis turi išeitį. Gyvenimas yra gražus, pilnas šviesių galimybių, kurios, kaip skanių vynuogių kekės, auga gyvenimo pakelėse ir yra kiekvienam prieinamos. Tik reikia mokėti jas surasti ir jomis pasinaudoti. Nereikia baigti aukštųjų mokslų, nereikia būti jaunam, gražiam ar turtingam — jos visiems prieinamos. Bet, neturėdami to vidinio traukimo jų siekti, mes jų nepasieksime!

Štai ryškus pavyzdys, kaip reikia su ta būsena kovoti.

Prieš, berods, dvejus metus Vasario 16-tosios minėjimo paskaitininke Los Angeles, CA, lietuvių telkinio organizacijos pakvietė žinomą visuomenininkę, Vaivą Vėbraitę-Gustienę, gyvenančią Connecticut valstijoje, vadinasi, kitame Amerikos šone. Dvi dienas prieš išvykstant į Los Angeles paskaitos skaityti, mirė jos tėvelis pulk. inž. Vėbra, kurį, jos pačios žodžiais tariant, ji labai mylėjo.

Ar galime įsivaizduoti ir suprasti jos padėtį? Kiek rūpesčių, kiek pasiruošimo ir širdgėlos! Menkesnės savitvardos žmogus būtų ranka numojęs į visus įsipareigojimus, puolęs į nevilti ir nebūtų iš namų pajudėjęs. Bet V. Gustienė atvyko, paskaitė labai gerą paskaitą, palaistytą ašaromis, ir paliko mums visiems labai gilų įspūdį. Po paskaitos apatinėje salėje buvo vaišės, kurių metu ją sutikęs pasakiau, kad mes visi esame labai sužavėti jos mostu: „Juk turėjote teisę neatvykti ir niekas nebūtų supykęs". Ji atsakė: „Liūdna, labai liūdna, nes tėvelį labai mylėjau. Bet negaliu pulti į nevilti, turiu išlaikyti protą šviesų, kad galėčiau išsilaikyti virš horizontalės".

Vergiškumas yra vidinės baimės padarinys. Baimės tėvas ir motina yra melas! Išskyrus komunizmą ir kelias kitas jam gimininga, baimę ir melą skleidžiančias, ideologijas, visos pagrindinės krikščioniškosios tikybos ir dauguma pasaulio šviesuolių griežtai pasisako prieš baimę, nes ji yra tas nuodų šaltinis, kuris žmogaus sąmonę paralyžuoja. Baimė užgesina visas proto šviesas ir užtemdo galvoseną. Melu Stalinas ir jo palikuonys valdė visą Rusiją — šimtus milijonų žmonių net 73-jus metus. Pirma melu, paskui grasinimais juos suvedžiojęs ir užmušęs juose pasitikėjimą bei viltį, Stalinas ir kiti, po jo mirties į sostą atsisėdę melagiai, išnaudojo, kalino, žudė ir šokdino sovietijos žmones pagal savo valią.

Ne tik valstybinėje ar visuomeninėje plotmėje, bet ir šeimoje melas kai kada pasimaišo. Net nekalčiausia netiesa dažnai gali sukelti nesantaiką, užtraukti juodą prislėgtumo debesėlį, nes ir rūpestingiausiai paslėptas melas anksčiau ar vėliau išsikapsto į dienos šviesą.

New Jersey valstijoje gyveno jauna, graži mergaitė, įsimylėjusi kitame mieste gyvenantį vyriškį. Jiedu susirašinėdavo laiškais, bet vieną dieną susirašinėjimas nutrūko ir ji sužinojo, kad mylimasis rengiasi vesti kitą mergaitę. Ji, žinoma, tą skaudžiai išgyveno, negalėjo jo užmiršti ir dažnai liūdesy skaitydavo jo jai rašytus laiškus. Po kurio laiko susidraugavo su kitu vyriškiu ir už jo ištekėjo, bet nuslėpė nuo savo vyro pirmykščią draugystę su anuo berniuku. Tik nenorėjo jo laiškų prarasti, tad sudėjusi juos į dėžutę, aprišo mėlynu kaspinėliu ir paslėpė palėpėje. Po kurio laiko jiems gimė sūnus. Kartą, sunui jau esant 5 metų amžiaus, tėvas klausia jo: „Sūnau, kuo norėtum užaugęs būti?" Berniukas nedvejodamas atsakė: „Laiškanešiu". „Laiškanešiu? — nustebo tėvas, — tai nelengvas darbas, reikia daug vaikščioti". „O, nieko, aš tą darbą jau išmėginau, visai nesunku...", — atsakė berniukas. „Kaip tu išmėginai?" — susidomėjo tėvas. „Nagi, aš palėpėje radau ryšulį laiškų, perrištų mėlynu kaspinu, tai paėmiau ir išnešiojau juos po kaimynystę, įmesdamas po vieną į kiekvieno kaimyno laiškų dėžutę", — atsakė berniukas. Štai pavyzdys, kaip iš baimės nuslėpta net nekalčiausia netiesa, anksčiau ar vėliau kaip yla išlenda iš maišo.

Ko žmonės bijo? Atsakymas labai paprastas: visko, nes toji vidinė baimė, anot garsaus Amerikos chirurgo dr. George W. Crile, yra labai galinga jėga. Jis sako, kad mes bijome ne tik širdimi, protu ir net „viduriais", bet baimės požymiai randami ląstelėse, audiniuose ir kituose kūno organuose. Tad nenuostabu, kad baimė nugali, apsėda ir nelaimingus padaro tiek daug žmonių. Samprata sako jiems, kad jie yra mažesnės vertės už kitus, ir jie pasijunta beverčiais, neišmintingais, mažiau teisių turinčiais už kitus ir t.t. Ką beužsimotų daryti, tas vidinis „kipšo" balsas įspėja: „Nedaryk! Nepasižymi protingumu, susikompromituosi. Esi per silpnas, neprityręs ir nevertas to siekti. Nepasiseks. Geriau bijok ir tylėk!" Ir jie tyli. Reikia ką nors sudėtingesnio padaryti — nepasitikėjimas savimi juos sulaiko; reikia ką viešai pasakyti — baimė suparalyžuoja liežuvį ir jie bijo, ir tyli, ir raudonuoja.

(Bus daugiau)

Į MARKULIO – „ERELIO" PINKLES

HENRIKAS KUDREIKIS

Septyniolikmetės moksleivės atsiminimai

Lietuvoje daug kas sako, kad gulago atsiminimų jau per daug. Buvęs „raudonasis elementas" jų nekenčia iš tolo. Man atrodo, kad kiekvienas jų yra nauja žiauraus gyvenimo drama, istorija, kuri skiriasi pergyvenimais ir aplinkybėmis.

Razalija Preibytė-Valiūnienė 1947 m. buvo tik septyniolikmetė gimnazistė, poetė, sportininkė. Drama prasidėjo, kai enkavedistai pradėjo šukuoti artimą Šateikių mišką. Iš apsupimo bebėgantį būrio vadą Juozą Karbonskį – „Papartį" bolševikai nušovė, Rozalijos brolį Stasį, buvusį Žemaičių pulkų karį, dabar partizaną, pagavo sužeistą. Karbonskio lavoną atvilkę, pririšę prie arklio, įmetė į bombos išraustą duobę. Tamsią naktį ginklo draugai jo lavoną perlaidojo Ginteliškio kapinaitėse.

Apylinkėje gyventi pasidarė „karšta", pasisplėti nėra kur, nes niekas nepriėmė. Partizanas brolis Adolfas – „Jonaitis" patarė Rozalijai kartu su juo važiuoti į Vilnių. Ten priglaus ir ji galės kartu dalyvauti pogrindyje. Iš Lieplaukės stotelės, vietinių enkavedistų stribų neatpažinti, jie išvyko Vilniun. Vėliau paaiškėjo, kad brolis Adolfas jau buvo patekęs į NKVD pinkles. Abu įsmuko tiesiai į smako nasrus...

Vilniaus BDPS vadas buvo Vilniaus universiteto Anatomijos katedros vedėjas-NKVD agentas Juozas Markulis, slapyvarde „Erelis". Jau 1947 m. daug partizanų apygardų iššifravo Markulio išdavystę, bet žemaičių partizanai to dar nežinojo. Jie ryšį su Vilniumi laikė patikimu. Rozalijos brolis Adolfas, gavęs iš Markulio padirbtą pasą, nuoširdžiai ryšininkavo Vilniaus ir Žemaitijos partizanams.

Traukinys atvyko į Vilnių sutemus. Su mažu ryšulėliu ir pirmuoju savo eilėraščių sąsiuviniu Rozalija su broliu pasiekė Žvėryno rajono pakraščius. Susipažino su būsimais šeimininkais – Vytu ir Ada Krutkiais. Rozalija iš karto įtarė, kad pavardės netikros. Čia sukinėjosi būriai įvairių žmonių, vieną vadino „dėde Jonu", kitą „profesoriumi". Rozalija kažkaip nujautė, kad naujieji ją supantys žmonės nešiojosi nenuslepiamą šaltį širdyje. Net kilo jai abejonė, ar iš tikrųjų jie visi dirbo tautos laisvei?

Vieną dieną šeimininkas Krutkis lengva mašina atvežė du Aukštaitijos srities partizanų vadus. Vieną vadino Žalgiriu, kitą – Žaliaduoniu. Rozalija pabudo vidunaktį ir prie lango pamatė kareivių būrį su automatais rankose. Staiga jie įsiveržė į svečių iš Aukštaitijos kambarį ir sušuko: „ruki verch" (rankas aukštyn), pasigirdo automato serija ir riksmas, dūžtančio lango žvangesys. Svečiai, vienas sužeistas, pabėgo. Areštavo (neva) šeimininką Krutkį. Bet Rozalijai pasirodė keista, kad, atsisveikindama su vyru, žmona pradėjo juoktis. Rozalijos neareštavo. Tai buvo tik jų laikinas manevras.

Prasidėjo Rozalijos bėdos, liko be buto. Teko naktį praleisti po suolu bažnyčioje. Bijojo, kad iš Žemaitijos grįžęs brolis paklius į NKVD spąstus. Raudonųjų agentas atvedė ją atgal į tą patį Krutkių butą. Vis lankėsi būriai partizanų, vadų ir ryšininkų. Nenujausdami jau visi dirbo KGB žinyboje. Ryšininkus globojo prof. Markulis, jo padėjėjas, slapyvarde Algimantas, atrodo, kilęs iš Panevėžio apskrities, Rozalimo apylinkės. Kartu dalyvavo po karo Žemaitijoje partizanavęs Algimanto adjutantas – „Vincas". Retkarčiais pasirodydavo Aleksas Augulis – „Profesorius" ir Edmundas Lenkauskas, skuodiškis iš Puodkalių kaimo. Tai jau žemesnio rango KGB operatyviniai agentai. Rozalijai pavedė daug kartų atlikti ryšininkės pareigas. Bet ji jau pradėjo susigaudyti, kad kažkas ne taip.

Rozalija rašo: „Tą naktį giliai įmigau ir sapnavau, kad bėgu pakalnėn prie Neries ir, staiga, po kojomis – bedugnė. Krentu jon, kojas kažkas aštrus bado. Nubudau išsigandusi".

Tą naktį rusai peršovė bebėgantį partizaną Vacį Rediką. Rozalija bandė pabėgti, bet rusas šovė, atrodė, ne tiesiai į ją. Areštavo. Sapnas išsipildė labai greitai.

Rozalija tvankiuose ir drėgnuose Vilniaus saugumo požemiuose. Tardė nepaprastai žiaurus tamsiaveidis KGB papulkininkis, žydas Vaser. Kiti tardytojai - lietuviai ar rusai nebuvo geresni. Mušdavo par galvą. Kankinimai tęsėsi kelius mėnesius. Parašė pirmą eilėraštį nelaisvėje.

Naujųjų, 1949 m., proga tremtis į Komiją, kur labai šalta, kur siaučia didelės pūgos. Rozalija pasiekė garsiąją Intą.

Sunkūs darbai miške. Rozalija nepamiršo poezijos ir maldos. Ji būryje lietuvaičių: partizanių ryšininkių, slaptų ateitininkių, Lietuvos patriočių gimnazijoje ir universitete.

1955 m. grįžo Lietuvon. Bet tik laikinai, nes Sibire prasidėjo draugystė su Algimantu Valiūnu, kurio okupantai nepaleido. Rozalija grįžo ir ištekėjo, laiminant lietuviui kunigui.

1995 m. „Metų" Nr. 2 rašytojas Jonas Aputis: „Mūsų tautos ir valstybės istoriją gausiai rekonstravo, atkūrė tremtinių, kalinių atsiminimai, kartais ganėtinai aukšto literatūrinio lygio. Šie septyniolikmetės, patekusios į gulago baisias girnas, atsiminimai kaip tik tokio lygio. Rozalijos sunkios dienos aprašytos įdomiai ir sklandžia kalba, paįvairintos jos slaptai kurta poezija. Graži patriotiška žemaičių šeima pakliuvo į okupantų rankas: tėvas Kazimieras, suimtas, dingo Klaipėdos kalėjime, kapas nežinomas, brolis Stasys, partizanas, dingo Sibire, Rozalija ir sesuo Sibire.

Vienas mažas knygos minusas – rusiški sakiniai neišversti lietuvių kalbon".

Rozalija Preibytė-Valiūnienė. „Ir aš ten buvau". Leidykla „Vyturys", Vilnius, 1992.

VLIKO RYŠIAI SU AMERIKOS VALDŽIA POKARIO METAIS

JUOZAS VITĖNAS

(Pabaiga)

Pasirinkimas VLIKą partneriu – klaida

Pateikęs faktus apie Amerikos valdžios agentūros bendradarbiavimą su VLIKu, memorandumo autorius leidžiasi į kritiką. Anot jo, agentūra padarė klaidą, pasirinkdama partneriu politinių pabėgėlių komitetą, kaip „veiksmingą lietuvių tautos politinės valios reiškėją". Memorandumo autoriaus teigimu, „kai šalis yra okupuota, kiekviena laisva organizacija ar individas turi teisę pasisakyti už pavergtos šalies laisvę ir niekas pagrįstai negali nepripažinti, kad toks pasisakymas yra tautos valios išraiška".

Tai tiesa tik ta prasme, jei toks individas kalba savo vardu. Bet jei jis be jokių įgaliojimų skelbiasi reiškiąs tautos valią, gali kilti klausimas dėl jo psichinio stovio. Organizacijos taip pat gali kalbėti tik savo narių vardu, ir, žinoma,juo didesnė organizacija ar jų grupė, tuo labiau jos atspindi tautos valią.

Kaip žinoma, VLIKas 1943 m. Lietuvoj buvo įsteigtas visų tuo metu pogrindy veikusių politinių grupių laisvu susitarimu. Tokiu būdu jis rėmėsi visuotiniu žmonių pritarimu ir turėjo visišką teisę reikšti pavergtos tautos valią. Šios teisės niekas jam neginčijo.

1945 m. VLIKui atsikūrus Vakarų Vokietijoj, šią jo teisę teisingai apibūdino jo pirmasis pirmininkas S. Kairys: „Atkurtojo VLIKo stiprybė buvo žinojimas, kad namie jis, atstovaudamas kovojančiai tautai, veikė visišku tautos pasitikėjimu. Užsienyje jis pradėjo vadovautis tuo jam namie pareikštu pasitikėjimu ypač, kad nemaža dalimi atkurtąjį VLIKą sudarė tie patys Lietuvos VLIKe buvę asmenys".

Taigi, Amerikos valdžios agentūra nepadarė klaidos, pasirinkdama VLIKą, kaip „veiksmingą lietuvių tautos politinės valios reiškėją" ir partnerį minėtiems uždaviniams atlikti. Visa nelaimė buvo ta, kad 1953 ir 1955 m. VLIKas suskilo.

Memorandumo autorius taip pat laiko klaida tai, kad Amerikos valdžios agentūros susitarimas su VLIKu buvo pateiktas, kaip „būsimų tarpvalstybinių santykių užuomazga", ir dėl to kai kurie VLIKo nariai ėmė save laikyti nariais „Lietuvos vyriausybės", kurią Jungtinės Valstijos arba jų agentūros pripažįsta.

Tačiau Amerikos pareigūnai turėjo žinoti, kad VLIKo veikėjai, ką tik atsidūrę Vakarų Vokietijoj, galvojo apie Lietuvos egzilinės vyriausybės sudarymą. Jau 1946 m. Berne, Šveicarijoj, VLIKo konferencijoj buvo nutarta sudaryti tokį organą, kuris vykdytų vyriausybės funkcijas pagal 1922 m. konstituciją, ir jį pavadinti VLIKo vykdomąja taryba. Pirmajam bandymui nepavykus, tokia taryba buvo sudaryta 1947 m., o metais po to Baden Badeno, Vak. Vokietijoj, įvykusioj VLIKo konferencijoj, kurioje dalyvavo ir iš Lietuvos atvykęs partizanų veikėjas J. Lukša, buvo sutarta, kad „Kovai už Lietuvos laisvę vadovauja... užsienyje Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas ir jo Vykdomoji Taryba, esamomis sąlygomis dirbanti kaip Lietuvos vyriausybė".

Tokia VLIKo Vykdomoji taryba Vakarų Vokietijoj veikė iki 1964 m. spalio mėn., kada ji persikėlė į New Yorką, po 1963 m. įvykusio VLIKo grupių apsijungimo. Pagal 1964 m. priimta VLIKo statutą (įstatus), VLIKo Vykdomoji taryba jau nebevaizdavo Lietuvos egzilinės vyriausybės.

VLIKas ir diplomatinė tarnyba

Memorandumo autorius aiškina, kad Amerikos valdžios agentūra nusižengė Amerikos oficialiai politikai, pasirinkdama bendradarbiavimui VLIKą, o ne oficialų ir pripažintą Lietuvos diplomatinį atstovą Vašingtone, ar net Lietuvos diplomatinės tarnybos vadovą Romoje.

Tačiau, kaip yra žinoma, diplomatiniai atstovai nėra savarankiški pareigūnai. Juos skiria šalies prezidentas ir jie jam yra atsakingi. Todėl, Lietuvai netekus nepriklausomybės ir neturint net egzilinės vyriausybės, diplomatiniai atstovai tapo „pareigūnais be viršininko" ir virto tik okupuotos valstybės simboliais, kurių tolimesnis buvimas priklausė nuo malonės tos valstybės, kuriai jie buvo paskirti. Jie neturėjo ne tik įgaliojimo prisiimti kokių įsipareigojimų, bet ir priemonių jiems vykdyti. Todėl suprantama, kodėl Amerikos valdžios agentūra pasirinko VLIKą, o ne diplomatinį atstovą.

Toliau memorandume rašoma, kad Amerikos valdžios agentūra „dėjo dideles pastangas suvienyti, bent jau šios vienos užduoties vykdymui, VLIKą su Lietuvos diplomatine tarnyba, o taip pat ir kitas VLIKui nepriklausančias grupuotes". Tai nepavykus, anot memorandumo, „Vyriausybės agentūra ieško naujų būdų pratęsti šiuo metu arba visiškai, arba dalinai sustabdytą operaciją. Vienas iš numatomų būdų yra penkių asmenų išrinkimas į 'politikos komitetą', pakeisiantį VLIKą aptariamoje veikloje".

Taigi memorandume kalbama apie numatomą komitetą, tačiau yra žinoma, kad tokio pobūdžio komitetas 1951 m. buvo sudarytas Lietuvos nepaprasto pasiuntinio ir pilnateisio ministro P. Žadeikio susitarimu su VLIKu. Pradžioje jis buvo pavadintas „Patariamąja lietuvių grupe", o 1952 m. – „Lietuvos Laisvės komitetu". Jį sudarė aštuoni asmenys iš įvairių grupių.

Jei memorandumas buvo parašytas 1956-1957 m., tad neaišku, kodėl jame kalbama tiktai apie tokio komiteto sudarymą. Jei jo autorius to nežinojo ar pamiršo, todėl vien dėl to memorandumas galėjo būti atmestas ir atsidurti autoriaus stalčiuje.

Tokio likimo memorandumas galėjo susilaukti ir dėl ilgo aiškinimo tokių savaime suprantamų nuostatų, kaip kad „tik atitinkami JAV Vyriausybės darbuotojai tėra kompetentingi spręsti apie šio bendradarbiavimo pobūdį ir mastus", kad „Jungtinių Valstijų vyriausybei priklauso spręsti, kokie yra ir kokie nėra Jungtinių Valstijų interesai"... „kieno ir kokia pagalba naudinga Jungtinėms Valstijoms" ir t.t.

Pagaliau, jog šis memorandumas buvo atmestas, rodo ir faktas, kad jis buvo klasifikuotas kaip slaptas, bet pateko į tarnautojo stalčių, kur slapti dokumentai nelaikomi, bet yra padedami į užrakintas spintas ir ne kiekvienam prieinami. Todėl „Akiračiai" šį memorandumą pervertino, pavadindami jį „Išeivijos politiniai veiksniai Amerikos pareigūnų akimis". Be to, jis nėra „nepaskelbtas dokumentas", kaip straipsnyje vadinamas, nes jis, kaip be datos ir pareigūno pavardės, niekada nebuvo oficialus Amerikos valdžios dokumentas.

No One Offers You More of Eastern Europe!

Over the past few years, LOT Polish Airlines has established the most comprehensive network of destinations in Eastern Europe, with Warsaw as the strategic hub. The network is conveniently linked with LOT's transatlantic route, giving passengers from New York, Newark and Chicago easy access to Riga, Tallinn, Moscow, St. Petersburg, Kiev, Lvov, Minsk and **VILNIUS, LITHUANIA.**

Take advantage of LOT's low fares, the luxury of LOT's fleet of new Boeings and ATRs and the comfort of the new international terminal at Warsaw Okecie Airport. Make your reservations today!

Information, reservations and ticket sales at the offices of LOT POLISH AIRLINES or your local Travel Agent.

POLISH AIRLINES LOT

New York: **212-869-1074.**
Chicago: **312-236-3388.**
Los Angeles: **213-934-5151.**
Montreal, P.Q.: **514-844-2674.**
Toronto, Ont.: **416-236-4242.**
Toll-free: **800-223-0593.**

„SAULUTĖ", LIETUVOS VAIKŲ GLOBOS BŪRELIS

419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089

A.A. SIMO PAULIAUS

artimiesiems reiškia užuojautą ir dėkoja už **$1,780** suaukotus padėti našlaičiams, vaikams su negalia ir daugiavaikėms šeimoms:

M. ir R. Povilaitis **$30**, G. Herzog **$50**, D. ir A. Ansevičius **$25**, T. ir A. Lesniauskas **$50**, I. Meilė **$25**, D. ir A. Vitkus **$25**, G. ir R. Rimkus **$25**, R. ir J. Butkus **$40**, B. Kasakaitis **$50**, F. ir S. Žymantas **$50**, S. ir V. Maskowicz **$30**, N. Martinaitis **$40**, R. ir T. Rudaitis **$25**, N. ir R. Banys **$50**, G. ir P. Naris **$20**, M. ir J. Utz **$25**, K. Lietuvninkas **$25**, B. ir J. Lintakas **$20**, D. ir A. Kurkulis **$40**, I. ir P. Jurkus **$30**, M. Kareckas **$100**, G. ir J. Gražys **$250**, G. ir P. Žumbakis **$100**, C. Olejko **$25**, B. Fuller **$50**, G. ir F. Randazzo **$25**, V. ir A. Reitneris **$25**, V. ir A. Andriulis **$50**, R. ir A. Vaitkai bendradarbių suaukotus **$80**, Harza Co. **$50**, J. ir V. Lendraitis **$25**, H. ir J. Hasen **$10**, V. Bulika **$25**, B. Mikulskis **$20**, B. ir V. Motušas **$20**, T. ir R. Chiapetta **$20**, A. Valienė **$25**, G. Čepaitis **$25**, B. Užusienis **$50**, B. ir R. Kronas **$20**, D. Garbonkienė **$15**, Mr. & Mrs. Mikučiauskas **$10**, anoniniminiai **$15**, anoniniminiai **$20**, anoniniminiai **$50**.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

OAK LAWN REALTY
6253 W. 95 St.
Oak Lawn, IL 60453

BALYS BUDRAITIS

Patarnauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiesčiuose. Suinteresuoti skambinkite:

BUDRAIČIUI

Bus. 708-499-7000 Res. 312-778-3971
Fax. 708-499-7006 Pager 312-308-0307

CONDO FOR SALE

Oak Lawn, IL, Parkshire Estates, by owner; 2 bedrm; 2 bath; 2nd fl. **4129 W. 98 St.** Asking **$107,000.** By appt. only.
Tel. 708-448-5731

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

10%—20%—30% pigiau mokėsit pas mus už apdraudą nuo ugnies, taip pat ir už automobilio draudimą.
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(312) 581-8654

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- MLS kompiuteriųir FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartmentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

MISCELLANEOUS

J K S CONSTRUCTION
„Shingle" stogai ir visų rūšių apkalimai (siding): medžio, aluminiaus ir kt. Turiu darbo draudimą. **R. Jankauskas, tel. 708-969-2658.**

NERINGA
BOX 155C RDF #4
W. Brattleboro, VT 05301

NERINGA

LIETUVIŲ KALBA
liepos 9-29 d. Vaikams 7-16 metų
liepos 23 METINĖ GEGUŽINĖ—PUTNAME
liepos 23-29 d. programa ypač vyr. iki 17 m.
rugp. 6-13 d. Šeimoms su vaikučiais

ANGLŲ KALBA-LIETUVIŲ kilmės
liepos 30-rugp 6 d. vaikams 7-16 m.
rugp. 16-20 d. Šeimoms su vaikučiais

INFORMACIJAI:
NERINGA, 600 Liberty Hwy, Putnam, Ct 06260
Tel.: 203-928-7955

DRAUGE GAUNAMI ANGLŲ KALBA LEIDINIAI

BED AND BREAKFAST IN LITHUANIA. 177 psl.	$12.00
ČIURLIONIS: PAINTER AND COMPOSER. Stasys Goštautas. 558 psl.	$25.00
HELL IN ICE. Sibiran tremtinės dienoraštis. Onutė Garbštienė. 255 psl.	$13.00
SVETUR OR AWAY FROM HOME. L. R. Fike. 419 psl.	$17.95
LITHUANIAN SELF-TAUGHT. M. INKĖNIENĖ. 154 psl.	$4.00
HISTORY OF LITHUANIA. Dr. J. B. Končius. 142 psl.	$5.00
POPULAR LITHUANIAN RECIPES. Josephine Daužvardis. 127 psl.	$7.00
LITHUANIAN COOKERY. Iz. Sinkevičiūtė. 326 psl.	$15.00
THE PROVIDENTIAL PATH. Venerable Servant of God Archb. George Matulaitis. Fr. Victor Rimšelis. MIC. 56 psl.	$1.00
LITHUANIAN CHRISTIAN DEMOCRACY. Alg. Kasulaitis. 244 psl.	$15.00
A COLLECTION OF SHORT STORIES. By Vyt. F. Beliajus. 100 psl.	$5.00
EASY WAY TO LITHUANIAN. Vad. ir 6 kasetės mokytis lietuvių kalbą.	$50.00
THE AGONY. A literary approach to history. Jurgis Gliauda. 288 psl.	$12.00
LITHUANIAN DIASPORA KONIGSBERG TO CHICAGO. Ant. J. Van Reenan. 329 psl.	$25.00
THE BALTIC CRUSADE. William Urban. 366 psl.	$38.50
ENGLISH-LITH. DICTIONARY. Baravykas. 590 psl.	$15.00
MAP OF LITHUANIA — 25 x 35**, color	$10.00

Pastaba. Užsakant knygas paštu, Illinois gyventojai prideda Sales tax 8.75% nuo knygos kainos. Tačiau visi tiek Illinois, tiek ir kitų vietovių knygų užsakytojai prideda pašto ir išlaidų apmokėjimui.

A.A. IRENOS PEMKUVIENĖS MIRTIES METINĖS

Sakoma, kad laikas gydo visokiausias žaizdas. Tai tiesa. Betgi taip pat tiesa, kad vienoms žaizdoms užgyti užtenka trumpo laiko, kitoms ilgesnio, o kai kurios labai sunkiai arba visai negyja. Prie pastarųjų žaizdų priklauso artimiesiems mylimo asmens mirtis, ypač, jei mirtis pasiima žmogų per anksti, dar galėjusį pasidžiaugti gyvenimu ir savo darbo vaisiais.

Per anksti mirė ir a.a. Irena Lozaitytė Pemkuvienė, tik ką visus keturis vaikus išleidusi į savarankišką gyvenimą, sulaukusi poros vaikaičių. Atrodė, galės pailsėti... Deja, išėjo kitaip: jau vieneri metai praėjo nuo jo mirties.

Visą savo gyvenimą ji paaukojo savo šeimai, savo vaikams. Dėl vyro darbo gyvendama miestuose, esančiuose už daugiau kaip 50 mylių nuo Čikagos, ten, kur mažai arba visai nebuvo lietuvių, tuo labiau lietuvių kaimynų, suprato, kad ne kaimynai, o šeima turi išmokyti vaikus lietuvių kalbos ir įdiegti lietuvišką dvasią. Nebūkštavo, kad mokėjimas lietuviškai „sugadins" angliškąjį akcentą. Labai vertino lituanistines mokyklas. Net 18 metų kas šeštadienį visus keturis vaikus — Arūną, Ramintą, Gają ir Nidą vežiojo į Čikagą. Visi jie baigė labai gerais pažymiais lituanistines mokyklas, veikusias Jaunimo centre: Dariaus Girėno, Čikagos aukštesniąją ir Pedagoginį lit. institutą. Visi jie kalba nesužalotu akcentu ir lietuviškai, ir angliškai. Ir visi jie dėkingi motinai, kad kasdieną namie kalbėjo tik lietuviškai, kad šeštadieniais anksti juos kėlė ir vežė į lituanistines mokyklas. Nevengė ji įsijungti į mokyklų tėvų komitetus, ieškoti lėšų mokykloms išlaikyti. Daug dirbo ir įvairiose lietuviškose organizacijose.

Nors visi vaikai gyvena tolokai nuo Čikagos — Arūnas Lietuvoje, dr. Raminta Mastienė Detroite, Gaja Bliūdžiuvienė prie Philadelphijos, Nida Jeleniauskienė prie Kalamazoo — suruošė motinos mirties metines birželio 4 d., sekmadienį. 11:15 v.r. kun. J. Vaišnys,SJ, atnašavo šv. Mišias už velionės sielą Jėzuitų koplyčioje. Skaitinius skaitė sūnus Arūnas ir duktė Raminta. Kun. J. Vaišnys pamoksle priminė a.a. Irenos gyvenimą ir darbus, pasidžiaugė jų gražia lietuviška kalba ir geru kirčiavimu. Aukas nešė visi keturi velionės vaikai, tuo paliudydami savo meilę per anksti mirusiai motinai. Per Mišias giedojo sol. Dana Stankaitytė, vargonavo muz. M. Motekaitis.

Po Mišių dr. Raminta Mastienė visų vaikų ir J. ir Pr. Masilionių vardu visus, dalyvavusius pamaldose, pakvietė į Jaunimo centro kavinę dalyvauti gedulinguose pietuose. Susirinko didokas būrys velionės giminių, draugų ir pažįstamų. Atsigaivinę gėrimais, visi susėdo prie stalų. Pasistiprinus Racine kepyklos skaniai paruoštais pietumis, Juozas Masilionis tarė trumpą žodį apie velionę, kuri Vokietijoje buvusi jo mokinė, o jam vedus jos seserį Pranę, tapo gimine. Čia, Amerikoje, mokė visus jos vaikus, vadindamas juos savo vaikaičiais. Po šio įžanginio žodžio dukra Nida Jeleniauskienė paskaitė labai jautrą kūrinėlį „Laiškas motinai", o dukra Gaja Bliūdžiuvienė eilėraštį motinai „Ilgesys". Nuoširdžiai parašyti ir gražiai perskaityti kūrinėliai ne vienam dalyviui išspaudė ašaras. Prie kalbėjusių ant stalo buvo dviejuose rėmuose įdėta daugybė nuotraukų iš įvairių velionės gyvenimo laikotarpių, degė žvakės, buvo pastatytos gėlės. Visa tai padidino minėjimo orumą ir iškilmingumą.

Baigiant J. Masilionis padėkojo visiems dalyviams už atsilankymą šv. Mišiose ir dalyvavimą gedulinguose pietuose. Matant didelį būrį a.a. Irenos gerbėjų, artimiesiems lengviau gydyti netekties žaizdą.

Po vaišių visi vaikai ir kiti artimieji nuvyko į Šv. Kazimiero lietuvių kapines aplankyti a.a. Irenos kapą, paliko ten koplyčioje per Mišias prie altoriaus stovėjusias gėles.

P.R.

KAD NEUŽMIRŠTUME

(Atkelta iš 3 psl.)

ginant su partizanų 120 litų pensijėle. Atsiliepkime ir į „Draugo" birželio 10 dienos vedamąjį straipsnį „Gyvoji istorija ir Tautos fondas". Remkime ir nebūkime abejingais JAV LB Kultūros tarybos ir tautos fondo projektams. Remkime rezoliucijos Nr. 51 įgyvendinimą Amerikos Kongrese.

Šiandien yra Gedulo diena. Kova dėl visiškos Lietuvos nepriklausomybės įtvirtinimo tebesitęsia. Artinasi Lietuvos Seimo ir prezidento rinkimai. Iš maždaug 812,000 Amerikos lietuvių, pagal 1990 m. surašymą, kiek bus pripažintų turinčiais teisę balsuoti? Buvę okupantai rusai su Lietuvos pilietybe tikrai balsuos, o mes? Visa tai lems Lietuvos likimą, kuriam mes nesame abejingi. Ateitis susideda iš eilės dabarčių.

• **Vatikano II visuotinis** susirinkimas baigėsi 1965 m. gruodžio 8 d., paskelbęs plačią Bažnyčios atnaujinimo programą.

Mokiniai domisi KGB pastate buvusiomis kalinių kameromis ir žuvusiųjų partizanų nuotraukomis.

Nuotr. **Liūdos Rugienienės**

Iš užsienio lietuvių spaudos

„'ATVIRI' PINIGAI LIETUVOJE — MANA IŠ DANGAUS AR POLITINĖ MIGLA?"

„Dirva" (1995.06.01), Cleveland, Ohio

Ir mūsų spaudoje kartais prasiveržia informacija, turinti daug gilesnes šaknis, negu atrodo. Gegužės 5 d. „Drauge", pavyzdžiui, tilpo žinia: „Kaune atidarytas Išeivijos studijų centras". Pasirodo, centro atidarymą parėmė Atviros Lietuvos fondas (trump. ALF). Gegužės 9 d. ten pat pasirodė pirmo puslapio straipsnis — „Brzezinski nemano, kad Rusija taps NATO nare", — aprašąs gegužės 1 dieną Vilniuje įvykusią tarptautinę konferenciją, tema „Iš komunizmo į demokratiją". Daugeliui turėjo sukelti nuostabą, kad konferencijoje dalyvavo Z. Brzezinski, kurio, suprantamai dėmesio sulaukusio, pranešimo, kaip atrodo, svarbiausia mintis buvo, „kad pretendentai į NATO darys klaidą, jei argumentuos savo norą įstoti daugiausia Rusijos grėsme. Tai Vakaruose sukels nepritarimo reakciją". Bent man, įtaringam globalinės politikos stebėtojui, sunku atsikratyti minties, kad kažkas pasiuntė Zbigį į Pabaltijį, kad nutildžius burnojimus prieš „Vieno Pasaulio" partnerį — imperialistinę Rusiją. Jis, be abejo, nepasakė kokiuose „Vakaruose" nusiskundimas Maskvos aiškia grėsme ne tik Lietuvai, bet ir Vakarams, „sukels nepritarimo reakciją"...

Iš straipsnio paaiškėja ir tai, kas apmokėjo Zbigio ir lenkų politikų keliones į Vilnių: ogi Atviros Lietuvos fondas (ALF). Dalyvių nuotraukoje rodomas ALF direktorius Vytas Gruodis. Daug lietuvių suklystų manydami, jog tautietis Gruodis tą konferenciją finansavo savais pinigais...

„PAKAKS GARBINTI RUSĄ!"

„Laisvoji Lietuva" (1995.06.01), Chicago, IL

Po Antrojo pasaulinio karo jau praėjo net 50 metų. Per visą tą laiką, kol Rusijos nacionalizmas buvo vadinamas Sovietų Sąjunga, visos trys Pabaltijo valstybės buvo atmiežtos rusiškais perėjūnais: Lietuva — 9%, Latvija — beveik 50% ir Estija — 35%. Visokios rūšies pasaulinėje spaudoje nebuvo nei mur - mur. Kai ši procedūra vyko, užsienio galingosios valstybės tik žiopsojo.

Išgaravus iš Sovietų Sąjungos komunizmo vardui, sunkiai ir net kruvinai atkūrė nepriklausomybes visos trys Pabaltijo valstybės. Bet, deja, rusas liko toks pats, koks ir buvo, nežiūrint, kad ir pasiskelbė Rusijos Respublika. Jau penkeri metai praėjo, bet rusiškieji perėjūnai, kurie komunistiniais laikais Pabaltijyje buvo susodinti į ištremtųjų į Sibirą pabaltiečių nuosavybes, beveik visi negrįžta, ir Rusijos neprašomi grįžti į savąją padangę. Tie visi Pabaltijo tremtiniai, kurie išliko Sibire dar nenumarinti ir stengiasi grįžti į savo tėvynę, neturi jokių galimybių. Nėra aišku, kaip yra su Latvija ir Estija, bet Lietuvos valdžia buvusiose jų nuosavybėse nei nemano jų apgyvendinti, nes ten įsikūrę rusiškieji perėjūnai jau yra tų vietovių savininkai!

Sakykite, kokia teise ar morale vadovaujasi tie visi laisvųjų valstybių politikai, kurie šaukia visa gerkle, kad tie rusiški gobšai — Pabaltijo grobikai, kurie nusavino Pabaltijyje amžiais gyvenusių piliečių nuosavybes, turi ten būti laikomi net svarbesniais už savuosius?

A.†A. BIRUTĖ GAVĖNAITĖ ŠILEIKIENĖ

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje.
Mirė 1995 m. birželio 12 d., 3 val. p.,p.
Gimė Lietuvoje.

Nuliūdę liko: anūkai Raimundas ir Lidija, pusseserė Joana Rudienė su šeima, gyv. Westfield, WI.

Velionė pašarvota penktadienį, birželio 16 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, birželio 17 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėta į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę **anūkai ir pusseserė su šeima.**

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus. Tel. 312-476-2345 arba 800-994-7600.

A.†A. JUOZUI KISIELIUI,

Sibiro tremtiniui mirus, jo broliui, dr. PETRUI KISIELIUI reiškia nuoširdžią užuojautą klasės draugai —

kun. Viktoras Rimšelis
dr. Jonas Reinys
inž. Petras Brizgys

A.†A. DANUTEI PAREIGIENEI

mirus, gilią užuojautą jos DUKROMS, SŪNUMS, BROLIUI ir SESERIMS reiškia

Lietuvių Opera

THE GREATEST CD ON EARTH!

Ponios ir Ponai! Mūsų cirko arenoje pasirodo „Didelio nuošimčio certifikatas"! Žiūrėkite! Koks aukštas nuošimtis! Net kvapą užima! Koks nepaprastai trumpas terminas! Nepraleiskite progos pasinaudoti šiuo nuostabiu finansiniu įvykiu.

Visa tai atrasite ir pamatysite kiekvienoje Standard Federal banko įstaigoje. Smulkiau sužinosite paskambinę **1-800-SFB-2651.**

ATIDARYKITE AUKŠTO NUOŠIMČIO CERTIFIKATĄ ŠIANDIEN BET KURIOJE STANDARD FEDERAL BANKO ĮSTAIGOJE.

SFB
Standard Federal Bank
for savings

Chicago: Brighton Park, Garfield Ridge • Downers Grove
Evergreen Park • Hickory Hills • Lombard • Oak Lawn • Orland Park • Palos Heights • Willowbrook

Minimum balance, $250. Penalty for early withdrawal may be imposed. Annual Percentage Yield effective as of June 13, 1995.

ATIDAROME NAUJAS DURIS, KAD GALĖTUMĖM JUMS DAR GERIAU PATARNAUTI!

Su džiaugsmu pranešame, kad dvi seniausios šios apylinkės laidojimo įstaigos — PETKUS FUNERAL HOMES ir BRADY GILL FUNERAL HOMES — susijungė, norėdamos palaikyti aukštą patarnavimo lygį. Mūsų paslaugos skiriamos patogumui šeimų, kurios išsikėlė į priemiesčius. Taip pat norime palaikyti prieinamas kainas mūsų klientams.

PETKUS FUNERAL HOMES jums patarnaus šiose vietovėse:

2929 WEST 87th ST **EVERGREEN PARK, IL** ir **16600 S. OAK PARK AVE.** **TINLEY PARK, IL.**

Telefonų numeriai tie patys. Mūsų įstaigos ir toliau suteiks jums profesionalias paslaugas. DONALD A. PETKUS, DONALD M. PETKUS, DARIUS MARCHERTAS ir MARIUS BUIVYDAS asmeniškai patarnaus kiekvienam mūsų klientui.

Dėkojame visiems už pasitikėjimą.

PETKUS FUNERAL HOMES
Patarnauja jums šiose vietovėse;
2533 W. 71 St., Chicago, IL 60629
12401 S. Archer Ave., Lemont, IL 60439
5940 W. 35 St., Cicero, Il 60650
10201 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel. 800-994-7600
PETKUS IR SŪNUS
Mūsų šeima patarnauja jūsų šeimai nuo 1929 m.

LITHUANIAN FUNERAL DIRECTORS ASSOCIATION	**Anthony B. Petkus**
NATIONAL FUNERAL DIRECTORS ASSOCIATION	**Donald A. Petkus**
ILLINOIS FUNERAL DIRECTORS ASSOCIATION	**Donald M. Petkus**
FUNERAL DIRECTORS ASSOCIATION OF GREATER CHICAGO	**Darius Marchertas**
WILL COUNTY FUNERAL DIRECTORS ASSOCIATION	**Marius Buivydas**
BETTER BUSINES BUREAU OF NORTHERN ILLINOIS	

PIGIAI, GERAI IR GREITAI

BALTIA EXPRESS CO LTD.,
(PRES. VIDMANTAS RAPŠYS)

PRISTATO Į LIETUVĄ

- SIUNTINIUS LAIVU (46-60 D.)
- SIUNTINIUS LĖKTUVU (10-12 D.)
- AMERIKIETIŠKO MAISTO SIUNTAS ($38.00 15 D.)

DAUGIAU SUŽINOSITE PASKAMBINĘ NEMOKAMU TELEFONU

1-800-SPARNAI (1-800-772-7624)

Siuntinius pristatykite arba atsiųskite UPS adresu

3782 W. 79th ST. CHICAGO, IL 60652

PIGIAI, GERAI IR GREITAI

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Negaminkite namie pietų šį šeštadienį, birželio 18 d. Juos labai skaniai pagamins **Ona Norvilienė** Ateitininkų federacijos fondo ruošiamoje gegužinėje Ateitininkų namuose, 12690 Archer Ave., Lemont, IL. Vėsiam ąžuolų pavėsyje bus galima atsigaivinti dar vėsesniais gėrimais, pabendrauti su draugais, susitikti pažįstamus. Visi Čikagos ir apylinkių lietuviai kviečiami ir laukiami. Gegužinės pradžia 12 val.

Viktoria Milūnaitė, kaip praneša „The Naperville Sun", dalyvavo balandžio mėnesį McCormick Place, Čikagoje, vykusiame Illinois Music Association pianino konkurse. Devynerių metų Viktorijai buvo įteiktas „Superior Award" žymuo. Viktorija yra inž. Vytenio ir Kristinos Milūnų dukra. Šeštadieniais lanko Maironio lituanistinę mokyklą Lemonte.

Liepos 15 d. yra paskutinė data, iki kurios bus priimamos užpildytos anketos JAV Lietuvių biografijų žinynui, leidžiamam Lituanistikos tyrimo ir studijų centro Čikagoje, kartu su Mokslo ir enciklopedijų leidykla Vilniuje. Anketų bei nuotraukų laukia redaktorė Jonė Liandzbergienė, kuri netrukus jau surinkta gausia medžiaga Žinynui grįš į leidyklą. Siųsti (ar skubiai prašyti anketų) šiuo adresu: LTSC, 5620 S. Claremont Avenue, Chicago, IL 60636-1039. Tel. 312-434-4545.

Čikagos studentų ateitininkų šeimos šventė šį šeštadienį, birželi 17 d., vyks Lemonte. Visi studentai ateitininkai ir jų draugai bei šeimų nariai kviečiami dalyvauti 5 val. vak. Pal. Jurgio Matulaičio misijoje aukojamose šv. Mišiose. Po pamaldų šventė bus tęsiama Ateitininkų namuose. Visi laukiami.

Moksleiviai ateitininkai, registracija stovyklai Dainavoje, vyksiančiai birželio 26-liepos 9 d., priimama iki penktadienio, birželio 6 d. Nedelsdami skambinkite Danai Grajauskaitei, tel. 416-534-8544. Dar neišsiuntusieji registracijos lapų, prašomi tuoj juos išsiųsti. Tikimasi visų moksleivių (9-13 skyrių) dalyvavimo.

Pabaltijo universiteto Vokietijoje įkūrimo 50 metų sukaktis bus minima Čikagoje 1996 metų kovo 17 d. Planuojama akademija. Sekite spaudą dėl platesnės informacijos.

x **Norint pirkti bei parduoti** sklypus ar namus, prašome kreiptis į **Vyt. ar Genę Beleckus, 540 Ambassador Ct., Sunny Hills, FL 32428, tel. 904-773-3333.**

(sk)

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-5162
14325 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. (708) 301-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Gibaitis
6247 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 1-312-776-8700
Kriminalinė Teisė

ADVOKATAS
Vytenis Lietuvninkas
4536 W. 63th Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo")
Tel.: 312-284-0100
Valandos pagal susitarimą

Onutė Utz ir **Lora Tolušaitė,** šiemet baigusios Maria aukštesniąją mergaičių mokyklą Čikagoje, buvo apdovanotos stipendijomis už gerą mokymąsi. Onutei Utz paskirta stipendija iš St. Xavier universiteto, o Lorai Tolušaitei iš Cornell Forge.

Skubėkite, skubėkite, skubėkite! Įdomiausias ir prasmingiausias šio savaitgalio renginys yra Pasaulio lietuvių centre, kur laukiami visi tėveliai su šeimomis ir artimaisiais, kad galėtume juos tinkamai pagerbti Tėvo dienos proga. Jeigu nerezervuosite vietos pas Vilę Marchertienę, tel.708-985-7216, jos gali ir pritrūkti — o tai jau būtų tikras nuostolis ir Jums ir Jūsų tėtei.

Kunigė Tamara Kelerytė-Schmitienė, išeivijos lietuvių evangelikų liuteronų kunigė Vokietijoje, šį sekmadienį, birželio 18 d., 10:30 val. ryte sakys pamokslą „Tėviškės" parapijos bažnyčioje. Visuomenė kviečiama. Kun. Tamara Kelerytė Schmitienė yra atvykusi dalyvauti čia vyksiančiame lietuvių evangelikų liuteronų sinode.

Birželis šiame krašte dažnai skamba vestuvių varpais. Daug ir lietuvių savo vestuves atšoka šio gražaus mėnesio laikotarpiu, o prieš vestuves — mergvakariai, dovanų „lietučiai", pobūviai su savais jaunystės draugais. Visi šie renginiai susieti su dovanomis, kurias kartais labai sunku išrinkti („jau visko turime, mums nieko nereikia..."). Dovana, kuri visuomet mielai priimama ir daug džiaugsmo suteiks ne tik vestuvių dieną, bet ilgus metus, yra lietuviškas lininis audinys: pagalvėlės ant sofos, staltiesėlės, staltiesės, rankšluosčiai ir daug kitų. Tokių puikių lietuviškų audinių galima gauti ir „Draugo" administracijoje. Tai naujavedžiams dovana, kokios nerasite kitose standartinėse parduotuvėse. Atvykite, pasižiūrėkite, pasirinkite ir nusipirkite.

Tėtei Jonui Daugirdui atsilankius „Žiburėlio" mokyklėlėje, sūnus Šarūnas mielai parodo, ką jis kasdien ten veikia.

Nuotr. **Irenos Senkevičienės**

x **TRANSPAK** skyrius **Lemonte** praneša, kad šeštadieninei mokyklai užsidarius vasaros atostogoms, šeštadieniais įstaiga Lemonte bus uždaryta. Penktd. 3-7 v.v., sekmd. 8:30 v.r. — 2 v. p.p. bus atidaryta, kaip visada. **Transpak tel. 312-436-7772, 708-257-0497.**

(sk.)

x **Lietuvos jaunimo auklėjimo darbams remti,** kuriuos ateitininkai sėkmingai vykdo, paaukojo **Jurgis ir Regina Mikailos $100** ir **Cleveland'o „Ateities" klubas per dr. Eugenijų Šilgalį $200.** Ateitininkų federacijos fondas, 12690 Archer Ave., Lemont, IL 60439, už aukas nuoširdžiai dėkoja. Aukos nurašomos nuo mokesčių.

(sk)

x **Siuntiniai į Lietuvą** laivu per **TRANSPAK.** Skubiems siuntiniams — AIR CARGO. **Maisto siuntiniai** nuo **$29** iki **$98.** Produktai aukštos kokybės. Du populiariausi tai $39 šventinis siuntinys ir 55 sv. įvairaus maisto už$98. **TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.**

(sk)

x **Baltia Express** amerikietiško maisto produktų siuntinys **tik $38** gali būt pristatytas į Lietuvą per 15 dienų. Laivo siunta birželio 20 d., oro siuntos kiekvieną trečiadienį. Daugiau sužinosite paskambinę tel. 1-800-SPARNAI arba 1-800-772-7624. Siuntinius pristatykite: **3782 W. 79 St., Chicago, IL 60652.** (sk.)

ATSIŲSTA PAMINĖTI

• **„Caritas".** 1995, gegužė. Leidžia Lietuvos Caritas federacija. Vyr. redaktorė Vanda Ibianska. Numeryje — dr. ses. Albinos Pajarskaitės, Paul Gray, Vandos Pultavskos, O'Henri, Kristinos Kraševskienės, kt. autorių straipsniai, poezija, gydytojų patarimai.

• **„Eglutė".** 1995, gegužė. Leidžia JAV LB Švietimo taryba. Vyr. redaktorė — Nijolė Nausėdienė. Administratorius — Viktoras Kučas, 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441. Redakcijos adresas: 13154 Sparrow Ct., Lockport, IL 60441.

10 kartų per metus išeinantis lietuviškas žurnaliukas vaikams užsienyje, kuriame gausu įdomių istorijų, pasakų, galvosūkių, eilėraštukų.

• **„Kultūros barai".** 1995, Nr. 5. Vyr. redaktorius Bronys Savukynas. Redakcijos adresas: Universiteto 6, 2600 Vilnius MTP. Fax: 610538.

Mėnesinis kultūros ir meno žurnalas. Šiame numeryje — E. Nekrašo, L. Donskio, J. Trinkūno, G. Mareckaitės, kt. autorių straipsniai dailės, literatūros, teatro, filosofinėmis, istorinėmis temomis.

KITA SIBIRO KALINIŲ MALDAKNYGĖ

Be plačiai žinomos, į daugelį kalbų išverstos, Sibiro tremtinių lietuvaičių maldaknygės, dar buvo ir kita, Sibire kalinto prel. Stanislovo Kiškio sukurta maldaknygė. Ji pasiekė ir Lietuvą, buvo greit vyskupo aprobuota ir išspausdinta bei įrišta taip, kaip buvo sudaryta Sibire, panaudojant panašų grubų popierių ir įrišimą. Ji pavadinta: „Kalinių maldaknygė: Vilties maldos". Tituliniame puslapyje dar įrašas „Neleisk, Viešpatie, nusiminti dėl kančių ilgumo ir nustoti vilties dėl jų daugybės".

Ši maldaknygė turi rytines, vakarines maldas, smulkų pasirengimą išpažinčiai, išskaičiuojami gerieji darbai sielai ir kūnui, keletą litanijų, psalmių, jėje daug lietuviško nuoširdumo, paguodos kančiose. Prie jos apipavidalinimo yra prisidėję nemažai žmonių.

J. Pr.

Tėvynės ŽVAIGŽDUTĖ

Redaguoja J. Plačas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

Įsteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicagos skyrius

BIRŽELIO KETURIOLIKTOJI

Kuo ši data žymi mūsų tautai, dauguma tautiečių žino. Kai kurie dar šią dieną vadina Baisiuoju Birželiu. Tą dieną, prieš 54 metus, okupantai rusai — komunistai pradėjo iš Lietuvos į Sibirą tremti vyrus, moteris, vaikus, sveikus ir ligonius. Rusai juos vadino įvairiais, pažeminančiais vardais. Iš tikrųjų, jie buvo patys geriausieji Lietuvos žmonės, dideli lietuviai — patriotai. Jie visą laiką kovojo už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Labai maža dalis išliko jų gyvų ir tie gyvieji tapo invalidais nuo nepakenčiamų gyvenimo sąlygų bei kankinimų.

Lietuva šiandien laisva ir nepriklausoma valstybė. Kaip žinote, ji valdoma buvusių komunistų, pasivadinusių kitu vardu. Tie valdantieji ir šiandien dar nesudaro sąlygų sugrąžinti ištremtuosius Lietuvon. Sugrįžusieji nepagerbiami, gyvena varge ir skurde. Tuo tarpu buvę okupantai rusai, gavę Lietuvos pilietybę, gyvena patogiai buvusių tremtinių nuosavybėse. Tuo būdu ši diena dar tebėra liūdna daugeliui mūsų tautiečių tremtinių. Liūdna ir mūsų prisiminimuose, nes daug šeimų neteko savo artimųjų. Jie ilsisi ramybėje, nes ten jų niekas nepersekioja. Mūsų pareiga pasimelsti už juos, nes mes nieko daugiau jiems negalime duoti, niekuo kitu negalime padėti. Taip pat turime ryžtis gelbėti Lietuvą ne vien iš medžiaginio skurdo, bet labiausiai iš dvasinio. Dvasinis skurdas neleidžia Lietuvai pakilti iki tikros laisvės ir nepriklausomybės.

Redaktorius

ŠVENTOJI TREJYBĖ

Po Velykų ir Sekminių bažnyčia švenčia šventosios Trejybės šventę. Mat Dievas reiškiasi žmonėms trimis pavidalais — asmenimis: kaip Tėvas, kaip Sūnus ir kaip Šventoji Dvasia. Tai nėra trys dievai, bet vienas Dievas. Jei paimsime vandenį, jis irgi pasireiškia trimis skirtingais būdais: skystas, sušalęs į ledą — kietas, užvirintas virsta garu. Nėra trys vandenys, bet tas pat vanduo: ištirpinus ledą, virsta vandeniu, sušaldžius garus — vėl virsta vandeniu. Kodėl Dievas taip reiškiasi, mūsų protui nesuprantama, reikia sutikti, kaip Jis pasakė ir kaip padarė. Bažnyčia čia nieko naujo nesugalvojo, tik vykdo Dievo valią, todėl ir švenčiame tris šventes: Velykas, Sekmines ir Šv. Trejybės. Jei ko nors prašome iš Dievo, pasaulio sukūrėjo, prašome iš Dievo. Jei ko nors prašome iš Kristaus, prašome iš Dievo. Jei ko nors prašome iš Šventosios Dvasios, prašome iš Dievo. Pasaulis būtų daug geresnis, gražesnis, jei visi pripažintų Dievą. Nebūtų karų, kriminalo ir daug kitų blogybių, kuriuos žmonės atlieka paneigdami Dievą ir Jo duotus nurodymus žmonijai.

Redaktorius

Piešė **Andrius Skrabulis,**
Bostono lit. m-los mokinys.

Laukiniai paukščiai turėjo geresnes sąlygas, negu tremtiniai komunizmo vergijoje.

KAIP MANO SENELIAI ATVYKO Į AMERIKĄ

Mano seneliai pasitraukė iš Lietuvos 1944 metais, spalio 1 d. Jie bėgo su savo dviem vaikeliais, Kęstutis buvo pusantrų metų, o Birutė 6 mėnesių. Pakeliui į Austriją, Birutė susirgo plaučių uždegimu ir gruodžio mėnesį mirė tais pačiais metais. Ją palaidoję, seneliai gyveno ir dirbo Zell-Amze, Austrijoje. Amerikos kongresas išleido įstatymą, nurodantį, kiek galima pabėgėlių įsileisti į Ameriką. Kadangi tuo metu Austrijoje nebuvo Amerikos konsulato, seneliai turėjo važiuoti į Vokietijos miestą Muencheną ir ten sutvarkyti visus dokumentus. Tada važiavo traukiniu į Bremeną, kur laukė laivo, kuris turėtų plaukti į Ameriką. 1948 metais, lapkričio 18 d., seneliai plaukė laivu „General Branty" į Bostoną. Kelionė užtruko 14 dienų. Tai buvo pirmasis pabėgėlių laivas, pasiekęs Ameriką. Atplaukė į Bostono uostą, kur juos labai gražiai pasitiko: orkestras grojo, vaišino riestainiais. Kęstutis, per daug jų prisivalgęs, net susirgo. 1948 m. gruodžio mėnesį, po visos nakties kelionės traukiniu, seneliai atvažiavo į Clevelandą. Čia gimė jų dukterys: Danutė (mano mama) ir Vida. Jie išgyveno 43 gerus ir įdomius metus Clevelande.

Kristina Stankutė,
Clevelando Šv. Kazimiero lit. m-los mokinė

SMAGIOS VELYKOS

Aš labai smagiai praleidau laiką per Velykas. Atsikėlusi pamačiau krepšiuką, kuriame me buvo saldainiai ir dovanėlės. Po pamaldų bažnyčioje aš ėjau į Brocktoną pas savo pusseserę. Mes tan valgėme Velykų pietus. Velykų stalas buvo apkrautas skaniu maistu. Aš ten gavau dar daugiau saldainių ir šokolado. Po to žaidėme įvairius žaidimus lauke su sviediniu. Man Velykų diena praėjo labai smagiai.

Loreta Kazakaitytė,
Bostono lit. m-los mokinė

KAIP AŠ APGAUČIAU KVAILĄ VELNIĄ

Jei būtų plaukimo lenktynės, aš sakyčiau, kad mano brolis greičiau plaukia. Vietoje mano brolio plauktų žuvis ir aš laimėčiau.

Kęstutis Kalvaitis

Jei mes kilnotumėm svorius, aš kelčiau balionus, o jo svorius prikalčiau prie grindų.

Marius Žymantas

Jei mėgintume skristi, aš įlipčiau į lėktuvą, o jis bandytų skristi savo jėgomis.

Gintautas Stirbys

Jei mes žaistume šaškėmis, jam nematant aš pakeisčiau figūras vietomis.

Aleksas Cherban

Jei loštume kortomis, aš turėčiau kišenėje atsarginius 4 tūzus.

Vincas Valaitis

Jei būtų varžybos, kieno paukštis ilgiau skrenda, aš velnio paukštį pakeisčiau mechanišku paukščiu. Aš, iš tolo jį valdydamas, padaryčiau, kad jis nukristų.

Lukas Laniauskas

Visi antrojo būrelio stovyklautojai. (Dainavos pasakų pilies laikraštėlis. 1994 m. JAS stovykla).

ZUIKIS PUIKIS

Vieną kartą zuikis vaikščiojo miške. Jis pamatė mažą mergaitę. Zuikis greit nubėgo.

Sukūrė **Artūras Schulte,**
užrašė **Linas Radžius**

Margučiai yra paslėpti elgės viršūnėje ir aukščiausioje žolėje. Vienas margutis yra lėktuve. Dar vienas yra krepšyje. Kitas margutis yra pakabintas ant krepšio rankenos. Vienas labai spalvotas margutis pasidarė saule. Kiti du margučiai suposi po saule, o vienas suposi pakibęs nuo krepšio. Nuo lėktuvo suposi 300 svarų margutis. Dar margutis lyg augalas auga iš Žemės. Jis turi šešis lapus. Jis pilnas žemių — purvinas. Pagaliau paskutinis margutis su keturiais lapais nusviręs iš dangaus, atrodo, lyg jis ten auga.

Sukūrė Sigitas Rimkus,
užrašė **Tadas Sajauskas**

Visi Baltimorės Karaliaus Mindaugo lit. m-los mokiniai.
(„Mūsų žinios")

PAGALVOK

1. Prisimenant vokiečių okupaciją, dažnai tenka susidurti su žodžiu „Gestapo". Pasakykite, iš kurių žodžių susideda tas sutrumpinimas ir kokia tų žodžių reikšmė? 2. Kryku bildu debesy, kikimieža vandeny, o sebutis pelene. 3. Pernai žirgas šokinėjo, o šįmet pėdas pažint. 4. Kokia yra buvusi aukščiausia oro temperatūra Lietuvoje? 5. Kas ir kada išrado Coca-Colą? Paskutiniai du uždaviniai yra gauti iš **kun. dr. E. Gerulio.**

PRAĖJUSIOS SAVAITĖS UŽDAVINIŲ ATSAKYMAI

1. Įvairiai spėliojama. Manoma, kad tai graikų sala Thira arba sala Egėjaus jūroje Santorin. 2. Upė, ledas, tiltas. 3. Rasa. 4. Kinijos mokslininkai 1992 metais pareiškė, kad Everesto kalnas per 17 metų sumažėjo 1.86 metrų (Respublika Nr. 160, Vilnius, 1994). 5. Manoma, kad kompasą išrado arabai. Teigimas, kad kompasą išrado kinai — nėra jokiais duomenimis pagrįstas (L. E. 12-280, Boston, 1957).

GALVOSŪKIO NR. 162 ATSAKYMAI

Skirtumai: 1. Viršelis vandens indui. 2. Didžiojo kaktuso spygliai skirtingi. 3. Baltas lopas vyro kelnėse. 4. Vyro blankstienos skirtingos. 5. Žuvies skeleto brūkšneliai nevienodi.

GALVOSŪKIO NR. 163 ATSAKYMAI

Žiūrėkite brėžinėlį.

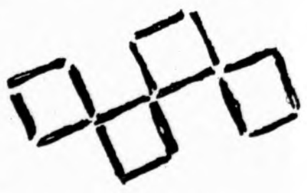

GALVOSŪKIO NR. 164 ATSAKYMAI

Policininkui nereikėjo uždėti rankas ant mergaitės pečių ir visą laiką laikyti. Jis galėjo valandėlę pastovėti šalia mergaitės, kad jai nieko blogo neatsitiktų. Birutė teisingai pastebėjo policininkui.

GALVOSŪKIO NR. 165 ATSAKYMAI

1. Nemuno upės vaga yra ilgesnė už Nemunėlio upę 5 kartus (L. E. 20-173 ir 182. Boston, 1960). 2. Apaštalas Morkus savo raštuose gaidį mini 4 kartus; Matas ir Lukas po 3 kartus, o Jonas — 2 kartus (Mk 13-35; 14:30, 68, 72). 3. Arčiau Kauno yra ne Talinas, o Varšuva. 4. Mozė buvo mikna, turėjo sunkų liežuvį, sunkiai kalbėjo (Iš 4:10-16; 6:12 ir 30). 5. Arčiau Vilniaus yra Helsinkis. Nuotolis iš Vilniaus į Berlyną ir Maskvą yra beveik vienodas.

Tarnautojas: — Aš noriu, viršininke, kad truputį padidintumėte mano atlyginimą?

Viršininkas: — Mokėdamas algą praėjusią savaitę, aš į tavo voką įdėjau daugiau pinigų.

Tarnautojas: — Kodėl mano žmona man apie tai nieko nesakė?

Darže auga daugiau, negu daržininkas pasėjo.

Ispanų patarlė